

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

KOLOZSVAR,
1905. január 29 vasárnap

HIRDETÉSI DÍJAK:

Nyitási sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 379.
Kiadóhivatal: 379.

Lesznek-e új választások?

A Kossuth-párt kormányképessége. — A korona álláspontja.

Külpolitikai jelentőség.

— jan. 28.

A választások még le sem zajlottak, mandátumaikat boldog tulajdonosaik még be sem mutatták, az új országgyűlés meg sem alakult és politikai életünknek már is égető kérdése, lesznek-e új választások. Szokatlan a kérdés, de szokatlan a helyzet is, mely a kérdést felszínre vetette. Nem az eredetieskedés ingere írta velünk e sorokat, hanem saját különállásunk köteleességtudata. A háboruban az előőrsek szerepe kikémleni a csata terepét, melyen a had zöme működni fog, a politikai küzdelem porondján a sajtómunkásnak kötelessége megelőzni a gyakorlati politikust legalább egy lépéssel, egy pillanat és egy gondolat.

A választások eddigi adatai szerint az ellenzék diadalmasodott, a közeli napok esélyei az ellenzék javára szólnak, a végeredmény pedig az ellenzék végleges többsége lehet, de legrosszabb eshetőség szerint is a liberális párt elenyészően csekély többséggel jut be. Ezzel a csekély többséggel parlamentáris kormányzat el sem képzelhető. Tiszára nézve egyszerűen politikai képtelenség, hogy ezzel a megcsapant többséggel kormányozzon, mert a legelső bizalmi kérdésnél is ki van téve annak, hogy a résen álló ellenzék nehány újabb dissidenssel egyszerűen leszavazza. Mint-hogy pedig maga a kormánybiztosi szellemben uralkodott Khuen-Héderváry is levonta a leszavaztatás politikai konzekvenciáit és lemondott, Tisza István, a parlamenti ember sem zárkozhatik el a leszavaztatás követelményei elől és nem kormányozhat tovább, mint „hivatalnokminiszterium.” Mert annyi politikai erkölcsöt még Tisza Istvánról is feltételezünk, hogy ügyis meghamisított parlamenti életünket az osztrák mintájú „hivatalnokminiszterium” intézményére tovább súlyosítani nem fogja.

Többségre tehát feltétlen

szüksége van. Választások nélkül pedig erre csak úgy lehetne szert, ha fuzionálna és koalíciós kabinetet alkotna azokkal, a kik mai ellenzéki álláspontjuk mellett sem kormányképtelenek, mondjuk a 67-es alapon álló dissidensekkel, a Bánffy csoporttal és a néppárt aulikus árnyalatával. Ez azonban morális és politikai lehetetlenség. Mert Tisza Canossába nem megy. Ha elmenne, önmagát, egész multját tagadná meg s maga zuzná össze politikai hitvallása összes sarkköveit. Ő, aki ridegen visszautasított minden paktumot, ő, a ki elítélte Széll Kálmán egyeztető politikáját, nem léphet most a paktumok terére. Ő, a ki megtagadta a jogfolytonosság elveit, nem fuzionálhat ellenfeleivel, akiket a nemzet épen a letíport parlamentáris megboszulására küldött vissza az ország házába. Mint a reális unio törhetetlen híve nem egyesülhet a persónalis uniot valló Bánffyakkal. A fuzionak tehát még lehetősége is ki van zárva.

A koalíciós kormányzat pedig, mely mellett a pártok önállóságukat megtartják — beleütköznek a magyar államegység alapelveibe. De lehetetlen a coalitio azért is, mert az egyes pártoknak nincsenek olyan éles határai, melyek a coalitioiban mindegyiknek továbbbi önálló létét biztosíthatnák. Ami pedig az egyes pártokban eltérő követelmény, mint a közös hadsereg és vámterület egyrésztől, az önálló hadsereg és vámterület más részről, azok a coalitioiban egymást egyszerűen megsemmisítenék. A koalíciós kormányzat, mint Ausztriában már csirájában viseli a federált állam alakzat csiráját. Nálunk pedig ilyen a magyar államegységet még elvben is veszélyeztető kormányzati formát a nemzeti-ségi kérdés szempontjából még fölvetni sem szabad.

A politikai coalitio tehát részint tartalmi kellékek hiánya

miatt, részint Szent István koronája országainak egységes eszméje szempontjából ki van zárva.

A pártok egybeolvadása pedig a dissidensek részéről is lehetetlenség. Andrásyt és társait a jogfolytonosság jegyében választotta meg a nemzet; a függetlenségi és 48-as párt eme jelszóval kötött velük a választások idejére fegyverszüvetséget és ennek a palástja alatt támogatta őket a különböző közjogi alapon álló Kossuth-párt. Andrásyt és társai tudni fogják kötelességüket és vissza fognak utasítani minden politikai közösséget a lex-Dániel reversalisos képviselőivel. Mert jól tudja Andrásyt, hogy ellenkező esetben olyan obstrukciót kapna, melyhez képest a multkori gyerekjáték volt.

Andrásyt ebbe a kockázatos játékba nem fog belémenni. Nem, már csak azért sem, mert a megváltozott politikai viszonyok mellett most már ő is Brennusként vetheti kardját a politikai hejzert serpenyőjébe — „a nemzet újabb ítéletét.” Nincs szüksége a lex-Dániel szellemétől megfertőzött mai kormánypártra, mikor egy újabb választáson egész bizonyossággal teremthet magának egy Dánielmentes többséget.

Tisza e szerint megfogott csapatával a splendid isolation büszke, de nem nagyon vigasztaló helyzetében elszigetelten áll. A december 13-iki jelenetek után állítólag katonai segélyért folyamodott a királyhoz, mire ő Felsége kijelentette: Csináljon maga rendet. Nos a helyzet most az, hogy azok a pártok, melyeknek segélyét ma talán szívesen venné igénybe, büszkén fogják odavetni: Csináljon maga rendet.

Meg fogja próbálni. Meg kell kísérnie, még pedig egy újabb választással. Választani fog, ha fog, abban a hiszemben, hogy az ellenzék a jelenlegi választáson kimerült, abban a reményben, hogy az újabb választáson eddigi hatalmi tényezőkköz kívül most már hatalmasabb tényezőt is mozgósíthat az ellenzék ellen — magát a koronát.

Mert a választási hadjárat

zugó morájában megkondult a 67-es politika halálharangja. A sablonos hangzavarból élesen csendül ki Kossuth Ferenc szava: „Ez az az út, mely a kormányképességre vezet.” Így nyilatkozott Czeglédén országvilág előtt. Ez a hang vészjósloán száguld végig Ausztrián, de biztatóan édes reménnyel fogja bejárni Magyar ország bérceit, rónáit.

Ez az. A kormányképesség. Szinte oly idegenül hangzik ellenzéki férfiu ajkain. Számüzve volt körünkben még a fogalma is e szónak. Önkényesen is lemondottunk róla, no meg az uralmi tényezők sem ismerték el az ellenzék kormányképességét. Csakhogy a mi lemondásunk nem volt jogfeladás, hanem csak a politikai passzivitásnak egy indokolt alakja, míg tulnan egyszerűen elkobozták a kormányképességhez való igényjogosultságunkat is.

Természetes, hogy ily körülmények között parlamenti életünk meg volt hamisítva. Mert a parlamentáris intézmény alapelve az, hogy a többség kormányoz ugyan, de a kisebbség kormányképesnek tekintessék — elveinek feladása nélkül is.

A magyar parlamentben sajnos nem úgy volt. A függetlenségi és negyvennyolcas párt alakulása első pillanatától kormányképtelennek minősítették, még pedig oly mértékben, hogy ha még számszerű többségre tenne is szert, kormányra még sem juthat. A hol pedig egy parlament ily elvek mellett existál, ott valódi parlamenti élet nincs. Ott nem is lehet szó a *parlament* hatalmáról, legfeljebb párturalomról. A párturalom azonban idővel megcsontosodik, megkövesül mint ilyen alkalmatlan a fejlődő nemzeti és állami életfokozódó igényeinek kielégítésére. Felfrissíteni a pártot nem lehet, a túltengő párturalom kerékkötője lett minden későbbi kormánynak, mely tehetetlenül vergődött annak a kiaszott pártmumiának csontos szikár marékában.

Nos a párturalom elve halálos csapást szenvedett a választáson. Ha a korona ezután is ridegen elzárkózik az ellenzék kormányképességének el-

ismerésétől, akkor nincs más hátra, mint egy újabb választással ismét erőre juttatni a szabadelvűpártot, beigazolvva azt, hogy az ellenzék csak épen pillanatnyi constellációknak köszönhetette megszorodását, de a nemzet igazi közvéleményének nem hű kifizetője. Hogy csalódnai fog, az bizonyos, de hogy önmaga megnyugtatóra meg kell kísérnie az is bizonyos, mert az egyszeri választás nyomása alatt képződött ellenkező politikai felfogás őszintesége és tartóssága iránt önmaga is kétségben volna.

Az új választás valószínűsége és szükségessége pedig szinte kétségen kívül áll abban az esetben, ha a korona eddigi álláspontjával felhagyva csakugyan elismerné az ellenzék kormányképességét. A korona ebben az esetben pedig épen a szabadelvűpárt teljes politikai képtelenségének nyílt igazolására kénytelen az új választást elrendelni. Hadd nyilatkozzék meg a nemzet akarata fokozottabb mértékben a 67-es politika ellen és hadd nyerjen ezzel a korona egyéb népei előtt is mintegy bizonyítványt arról, hogy helyesen jár el, midőn egy harmincnégy éves politikai irány avult hagyományával szakított.

Abban a pillanatban pedig, midőn a korona a mai ellenzék kormányképességét — habár lényegtelen módosításokkal is — elismeri, magának az ellenzéknek fog érdekében állani az új választás. Mert az ellenzék mai számarányai mellett ellenzéknek ugyan nagyon is hatalmas, de mint kormányzó párt szintén nem lehetne ura a helyzetnek. Az ellenzék minden kockázat nélkül fog belemehetni az új

választásokba és az elismert kormányképesség nimbuszával mint igazi nagyhatalom fog a választásokból kikerülni.

Ezen belpolitikai szempontokon kívül van egy külpolitikai szempont is, mely az ellenzék kormányképességének elismerése esetén az új választásokat indokoltá teszi. Külpolitikai berendezkedésünk, hatalmi állásunk, gazdasági és pénzügyeink a kiegyezés politikájának szellemében ösmereteseke világ előtt. Nemzeti létünk összes érdekei más világításban fognak esetleg a külföld elé jutni. Hatalmi állásunk, tekintélyünk gazdasági érdekeink szempontjából még egy tűzpróbára van szükség, hogy a korona igazolhassa, hogy új politikai irányát nem pillanatszerű hangulatváltozásra, hanem kiirathatlanul mély és ellenállhatatlan meggyőződésre alapította.

Dr. Serédi Lajos.

Volt már egyszer koalíció...!

Érdekes politikai reminiscencia.

A tizenöt év előtti szövetekezés.

— Saját tudósítónktól. —

— Január 29.

Ma, a mikor a szövetekezett ellenzék oly diadalmasan került ki a választási küzdelemből, nem lesz érdektelen az olvasóközönség emlékébe hozni, hogy ezelőtt tizenöt évvel szintén volt Magyarországon koalíció, a mely az ellenzék pártjait az öreg Tisza Kálmán erkölcselen politikájának megbuktatására terelte együvé.

1890 január 27-én, (tehát két nappal ezelőtt ülhettük volna meg tizenöt éves jubileumát) történt, hogy a régi koalíció társasvacsorát ren-

dezt a fővárosban, a melyen a mostani szövetekezésnek is két erőssége; Apponyi Albert gróf és Polonyi Géza lelkes hangú pohárköszöntőt mondtak. A két beszéd lényege a következő volt:

Polonyi Gézáé:

Szövetekezett a két ellenzék-párt, hogy megbuktassa Tisza Kálmán erkölcselen politikáját. Ha eddig még nem is teljes a győzelem, de voltak fényes feyvertényei a nagy küzdelemnek.

Apponyi Alberté:

Voltak e nemzet történetében korszakok, a mikor megcsendesült a nemzetben vetett hit, volt korszak, mikor kigázolták e nemzetből az életet, a lehetet, volt korszak, mikor a fejedelemmel meghasonulva, az elbukás örvényének szélére jutott és volt korszak, mikor a belső rothadás támadta meg a nemzet életét. Ez idők egyikét éljük most. Ilyenkor nehéz a hit, nehéz a remény a nemzetben; de mikor a hit és remény megrendül, megmenti azt a nemzet szeretete. És e szeretet nem hű szentimentalizmus, hanem tette buzdító, önzetlen odaadás, mely a nemzetet kiragadja a posványból. A hit, remény, szeretet közösségből lesz a bizalom. Ez az alapja annak a bizalomnak, mely egyesíti a két ellenzékét.

*

A koalíció csakugyan megbuktatta Tisza Kálmánt s már 1890 március 3-án a szintén lehuny gr. Szapáry Gyula lett a miniszterelnök.

Hogy a második Tisza miniszterelnök ellen is szövetekezni kellett az ellenzéknek, ez bizonyítja, hogy a Tisza-család politikailag inficiálva van s így minden egyes hajtását: — Feilitzsch Artur báró szavaival élve — nyaktőlval kell lemetszeni.

Az ellenzék diadala.

Wekerle miniszterelnök? — Andrássy kijelentése. — Tisza Gesztre menekül. — A Ház elnökei. — Bécsi táncszokások.

— Saját tudósítónktól. —

— január 28.

A miniszterelnök legfőbb gondja, miután a tulajdon helyzetével már leszámolt, hogy megmentse a szabadelvűpártot. Minden munkája, minden iparkodása ezt a célt szolgálja. A kormány bukhatik, de a szabadelvűpártnak buknia nem szabad; ezzel a jelszóval iparkodik egygyé forrasztani ismét a szabadelvűpártot, a melynek tagjai tele rakosgatják a szabadelvűpárti kör helyiségét panaszszal. Szidják a főispánokat, szidják a szolgabírókat, a kik nemhogy eléje állottak volna, de szövetségesi voltak az ellenzék „terror“-nak és szinte mesébe illő vadsághoz nyújtottak segédkezet.

És óh végzet, a régi gárda kinevezte Tisza grófot a legnagyobb ideálistának, a ki azt hitte, hogy erőszak és pénzáldozat nélkül lehet Magyarországon többséget szerezni a 67-es alapnak. Ez a választás bebizonyította, hogy e két kellék hijján a Kossuth-párt már rég többségen van.

Egy most megbukott fiatal jelölt arról panaszkodott, hogy választ sem kapott táviratára, a melyben a központtól két-szer korona sürgös kölcsönt kért, holott ha a pénz megérkezik, a választás teljesen biztos. Panaszkodik arról is, hogy egyes vármegyék főispánjai a szó szoros értelmében a mágnás disszidensek rendelkezére állottak hálából azért, mert kineveztetésüket nekik köszönhetik.

Megmutatnak egy levelet, a melyben a főispán egyenesen utasítja a főszolgabírókat, hogy egy üresen maradt kincstári épületet engedjenek át az ellenzék választóknak, holott

marquise arra kérte, hogy égesse el minden levelét. „Sohasem lehet tudni, kinek a kezébe kerülnek valamikor.“ Szerelmi kalandokba sem volt hiány, s hovatovább elfelejtette az asszonyt. Azt sem tudta már végül, hogy melyikük írta az első levelet. Csak egyszer látta még az ő egykor anynyira imádott irását. Az anyja halt meg és Sénozan asszony tudta, milyen nagyon szerette ő az anyját, s néhány vigasztaló szót írt neki. „Kedves ezredesem“ nek szölitotta és őszinte részvétéről biztosította. Felelt neki. „Kedves marquise“ így kezdte és ezzel végzte: „hódolatteljes üdvözléssel.“ Milyen kemény is az élet malomköve, hogy az ilyen szerelmet is megörli.

... De la Rouvenaz tábornok lassan ment tovább s kissé meggörmnyedten. Hirtelen megállott s rábámul egy hölgyre, aki szembejött, mintha csak kísértetet látott volna.

— Te! ... Te! ...

És kisvártatva hangot hallott, amely azt mondta:

A „NAPLO“ tárcája.

MIRE MEGVÉNÜLÜNK.

— Franciából. —

Nem volt-e különös, hogy a véletlen harminc év alatt egyetlenegyszer sem vitte de la Rouvenaz tábornokot a földnek arra a foltockájára, ahol életének legszebb három évét töltötte. És ezuttal is csak néhány órahosszat állt ott a vonat, amely Párisba vitte. Mi lett vajjon azokból, akiket ezen a helyen ismert? Ugyan hányan élnek még közülök? Mosolygott azon a gyerekes borzongáson, amelylyel halottinak gondolta azokat, akiknek volt annyi jussuk még az élethez, mint neki. Annyit tudott, hogy valaki még ott lakik Lyonban. Eimenjen-e abba a szép széles utcába és becsöngessen e egyszerűen...

Erre a gondolatra elsápadt. Arra is gondolt hirtelen, hogy ilyenkor mindig elutazott volt valahová. És voltaképpen mi mondanivalójuk is

volna annyi év után? Milyen régen is volt az! Mint ordonánctiszt jött ő akkor Lyonba. Oh, azok a szép idők! Fiatal, gazdag volt és katona, az asszonyok kedvence — ki volt akkor nála boldogabb?

Maga elé meredt, régi emlékek rajzottak a lelkében. Alig néhány napja volt csak a városban és már is ismerték az asszonyok. És amikor őt látta meg először, nyulánk, hajlékony alakját, édes arcával, nagy, lángoló szemével... már az első pillanatban megremegett az érle való sóvárgástól! Kivallalta tisztársait.

— Marquise de Sénozan! — mondták neki.

És a férje? Sokkal öregebb nála, szenvedélyes játékos és vadász, keveset törődik vele... Meg kellett, hogy ismerkedjék a marquisezal!... Oh, ti naív kételkedők, akik nem hiszték ebben a szerelemben! Mennyire szerették egymást, milyen hévvel és gyöngédséggel, három éven át. Harminc éve már annak. Megesküdtek, hogy sohasem válnak el egymástól és ha kell, mindenről

lemondanak, csakhogy utolsó lehelletükig szereimünknek élhessenek. Megesküdtek s hittek benne! De amikor de la Rouvenaz levelet kapott egy tábornok barátjától, aki hívta, hogy menjen vele Mexikóba, hát habozás nélkül elfogadta az ajánlatot. És a marquise még sem próbálta, hogy visszatartsa, többre tartotta de la Rouvenaz becsületét a szerelménél.

Aztán a levelek, amelyekkel erre elhalmozták egymást. Mikor a golyók füttyültek körülötte, a szíven viselte őket, amint a regényekben szokás. Írt a marquisenek hosszú leveleket, néha azonban csak néhány sort, de azokból is sugárzott az ujjongó reménység, hogy nonsokára viszontláthatja. Nem tudott még arról a kérlelhetetlen törvényről, hogy a mult nem elevenedik meg többé, hogy ami elveszett, az örökre odavan. Borzasztó az, de úgy van, hogy akik távol élnek egymástól, azoknak nem sok a mondanivalójuk.

Aztán eljött az a nap, amikor a

a korm

fagyosk

De h

és Tisz

naszok

vezető

len töre

a párt

mentés

Hír s

a tételt

— M

nek volt

személy

hagyni

bátorság

badelvü

megvédé

most a t

Tisza

tegnap

Wekerle

pártiak

kerle az

rábizhatj

badelvüs

Gróf A

volt a k

járatnak,

Kaszinó

diadalra

nyeiről.

— No

tetek! —

chy gróf.

Erre n

a követk

— A

nyes, ho

nem ezt

jogfolyto

dóttam;

— Te

Egy pi

tek volna

feléje.

— Te i

hozzám?

— Nem

zóban va

vagy a vá

Lassan

mellett.

— Mily

mási!

Amire k

ezt mondt

— Bold

— Bol

boldogok

— Hát

— Bele

Elérzéken

szonyok i

részségével

és remegve

— Emlé

emlékszel?

Ri

a kormányparti szavazók az utcán fagyoskodtak.

De hát ez a sok panasz a múltó és Tisza István ügyét se vet a panaszokra, hanem a mint e cikk bevezető részén megemlítettük, egyetlen törekvése a szabadelvűpárt és a párttal együtt a 67-es alap megemlése.

Hir szerint a szabadelvűpárt ezt a tételt állította fel:

— Meglátjuk, hogy azok a kiknek volt bátorságuk tisztán a Tisza személye iránt való gyűlöletből ott hagyni a szabadelvűpártot lesz-e bátorságuk visszatérni nem a szabadelvű párthoz, hanem a 67-es alap megvédéséhez. Mert veszedelemben most a 67-es alap van.

Tisza István gróf miniszterelnök tegnap három órán át tanácskozott Wekerle Sándorral. A szabadelvűpártiak véleménye az, hogy Wekerle az egyetlen államférfi, a kire rábízhatják a 67-et is meg a szabadelvűséget is.

Andrássy nyilatkozata.

Gróf Andrássy Gyula, a ki lelke volt a kormány ellen indított hadjáratnak, tegnap éjszaka a Nemzeti Kaszinóban nyilatkozott az ellenzék diadaláról és annak következményeiről.

— No hát Gyula, fényesen győztetek! — így szólított hozzá egy Zichy gróf.

Erre mondotta Andrássy Gyula a következőket:

— A diadal alighanem olyan fényes, hogy megvakulunk tőle. Én nem ezt vártam a nemzettől. Én a jogfolytonosság helyreállításáért küzdöttem; erre szólítottam föl az or-

szágot is. És az ország jóval tulment azon a célon; a hatvanhetes alapra mért erős csapást! Nem látom ugyan még veszedelemben a hatvanhetes alapot, de azért komoly aggodásra van azoknak okuk, akik ezen az alapon hiszik lehetőséget csak az ország boldogulását. Az ellenzék roppant megerősödött s ez a körülmény azt hiszem, még nagy bonyodalmakra fog okot adni. — Nem látom tisztán még, milyen alakban fognak azok jelentkezni; de annyit mondhatok, hogy azok, akik azt hiszik, hogy ezen kormány lemondásával a krízis véget ért, alaposan csalódnak. Igaz, november tizenhét nap reperiáltatni fog — az befejezett dolog. Csak hogy november tizenhét helyébe egy másik bonyodalom került; még élesebb, mint a másik...

Tisza elutazása.

A kormány lemondó levele készen van és a királynak erről már tudomása van; a lemondó levél benyújtása már csak külsőség, melyre a választás befejeztével kerül a sor. Gróf Tisza István miniszterelnök a mai délelőttöt még Budapesten töltötte; délután Gesztre utazott és ott marad a választások végéig; helyette Khuen-Héderváry megy a király elé. Tisza az eddigi szokástól eltérően nem fog utódot ajánlani, nézete szerint ezt csak akkor tehetné, ha az utód ismét a kormánypartból kerülne ki. Miután most tulajdonképpen nincsen egyetlen párt, melynek megvolna az abszolút többsége és a szövetséges ellenzéknek nincsen egységes közjogi alapja, Tisza — ha ugyan kérdezik tőle — csak arra akar szorítkozni, hogy különböző politikusokat meghallgatásra ajánl.

A végleges visszavonulás.

Miután az ország kormány nélkül nem lehet, a király a

lemondott kormányt fogja az ügyek ideiglenes vezetésével megbízni. Beavatottak azt beszélik, hogy Tisza még ideiglenes miniszterelnök sem akar maradni; a lemondás elfogadása után rögtön vissza akar vonulni. Terve az, hogy a kabinet tagjai maradjanak együtt a kibontakozásig és Hieronymi Károly mint legidősebb titkos tanácsos lássa el ideiglenesen a miniszterelnökség adminisztratív teendőit. Ebben is természetesen a királyi akarat fog dönteni. Keserves állapot volna Tiszának, ha a király követelné tőle, hogy a végleges kibontakozásig maradjon meg ideiglenes miniszterelnöknek.

A ház elnökei.

Élénk megbeszélés tárgyát képezi az új ház alakulása. Miután az ellenzék többségben van, természetesen az ellenzék fogja megállapítani hogy kik legyenek a ház elnökei. Az első ülést Madarász József nyitja meg mint korelnök, de ki fogja jelenteni, hogy ő nem vezeti a képviselőket a várba, mert ott fekete-sárga zászló van; helyét Szappanos István kecskeméti képviselő foglalja el, a ki Madarásznál csak egy évvel fiatalabb. Szappanos felvezeti a képviselőket a király elé a trónbeszéd meghallgatására és így a Ház megalakulhat. Elnöknek eredetileg Apponyi Albertet akarták volna, aelnököknek Thaly Kálmánt és gróf Batthyány Lajost (dissidens), azonban Apponyi kijelentette, hogy ő csak a Ház

egyhangu bizalma alapján tölthetne újból az elnöki székbe, már pedig a volt kormánypartnak iránta nincsen bizalma és így nem fogadhatja el az elnökséget. Thaly Kálmán korára való tekintettel nem akar elnök lenni és így más elnökségről kellett gondoskodni. A mai terv szerint gróf Károlyi István lesz az elnök. Barabás Béla és gróf Batthyány Lajos lesznek az aelnökök.

Tanácskozások Bécsben.

Tegnap délelőtt 10 órakor tanácskozás volt a bécsi Hofburgban. Téves az a híresztelés, hogy ennek a tanácskozásnak során a magyarországi politikai helyzettel foglalkoztak volna; tisztán katonai tanácskozás volt, melyben különböző személyi kérdést, különösen a legközelebbi változásokat a tábornoki karban intézték el. A tanácskozásban a kabinet iroda főnöke, a főhadsegédek, a hadügyminiszter és a hadügyminiszterium személyügyi osztályának előadója vettek részt. A király csak Tisza István jelentése után fog a magyarországi válsággal foglalkozni; a bécsi politikai világ természetesen nem várja be ezt a jelentést és élénken foglalkozik a jövő alakulásaival. A bécsi sajtó összes mai cikkeiből kiviláglik, hogy odaát hamarabb vannak készen a következtetésekkel, mint nálunk; az általános vélemény az, hogy most már a függetlenségi párt nélkül nem lehet kormányt alakítani; azt hiszik, hogy a párt az önálló vámtérület és a magyar vezényleti nyelv árán bele fog menni a kormányalakításba és le fog mondani egyebekben a tiszta perszonál unióról. Majd elvállik.

— Te itt?

Egy pillanatra mintha megkövültek volna. A hölgy kezét nyújtotta feléje.

— Te itt? És miért nem jöttél hozzám?

— Nem volt időm. Csak átutazóban vagyok, s azt hittem, nem vagy a városban.

Lassan mentek tovább egymás mellett.

— Milyen régen nem láttuk egymást!

Amire kissé remegő hangon ő ezt mondta:

— Boldog vagy?

— Boldog amennyire az anyák boldogok lehetnek.

— Hát mint asszony?

— Belenyugodtam a sorsomba.

Elérzékenyedett. Ő pedig az asszonyok iránt tanusított régi mérsétségével karját a karjába fűzte és remegve sugta a fülébe:

— Emlékszel-e még Gabriele, emlékszel?

A szürkület ellenére is, amely rájuk ereszkedett, láthatta az egykor annyira imádott szemeket, amelyek most sugárzóan igent intettek. Lassan mentek tovább. Hervadó levelek hullottak le rájuk, s a régi, édes emlékek felrajzoltak bennük. Szerelmi döreségek, feltékenykedések jelenetei, s a sok cselszövés, amivel szerelmüket a világ elől rejtgették, amelyről pedig mindenki tudott a férjén kívül. Arról beszélgettek, hogyan töltötték az életüket, amióta elváltak. A marquiset lekötötték sokoldalú elfoglaltságai, kötelességei, amelyeket mint felelőségnek, anyának, s társaságbeli hölgynek kellett teljesítenie, s otthonában, amelytől távol volt a szerelem, szenvedése lecsillapodott sebe begyógyult. Sohasem szeretett mást, ezt esküvel erősítette.

A toronyóra háromnegyed hatot ütött. A harangütésektől mind a ketten megrezentek.

— Haza kell sietnem, pontosan ebédelnünk s a férjem nem szeret várakozni.

Felelni akart valamit de la Rouvenaz, de nem tudta, hogy mit. A marquise szavai mélyen megrázták.

— És bizonyosan neked sincs már időd, a vonathoz kell sietned.

— Hadd kísérjelek előbb haza.

— És némán mentek tovább. Amikor a ház elé értek, megint emlékeket idéztek fel. Mexikóba való utazása előtt való estén történt. A marquis elutazott volt. Minden óvatosságot félreretéve, vele maradt. És ott a küszöbön, ahol most állottak, szorította utoljára a szívére s menekült aztán, mint valami gonosztevő.

A marquise odahajolt hozzá:

— Emlékszel még? Emlékszel még?

— És odanyújtotta fehér kezét, ő pedig megragadta és forró csókokkal halmozta el. És mint harminc

évvel azelőtt, úgy menekült most is a vonat felé, mintha csak üldözték volna. És amikor ott ült a vasúti fülkében, öklével a homlokára csapott, hogy milyen ostoba is volt. Ugyan mi várt rá Párisban? Nem maradhatott volna, hogy másnap meglátogassa a marquiset, lássa azt a helyet, ahol életének legszebb óráit töltötte? Hiszen annyi mondanivalójuk lett volna még. Aztán azt dűnnyögte magában, hogy hát elmúlt ez is, hogy meghal a nélkül, hogy viszontlássa s marquiset. És erre a gondolatra sajgó fájdalomt érzett, mintha szívének egy részét hasították volna ki belőle. De hát mit is akart? Hiszen harminc év haladt el fölöttük azóta.

Amikor ezt meggondolta, a vágasztaló szivarra gyújtott, amely a férfi gondját úgy elaltatja, mint a bölcső a gyermeket...

Rigó Lajos

— ajánlja megbízható jóminőségű —
árucikkkel ellátott

női divat-, kézmű- és
fehérnemű-kereskedés

Kolozsvárt, Wesselényi M.-utca 5. sz.

Raktáron dusválasztékban kaphatók időszak szerint a legújabb

Női ruhaszövetek	Selymek	Vásznak
Szintartó barchetek	Flanellek	Mindennemű fehérneműk
Muffok és Boák	mindenfélé	Harisnyák
Ruhabélések és díszek	Ernyők stb.	Trico alsó ruhák
		Paplanok
		Mindenféle terítők
		Sznyegek
		és Függönyök stb.

— Szolid kiszolgálás és mérsékelt árak. —

Választottak

a
kolozsvári ügyvédek is.
Az ügyvédi kamara tisztújító
közgyűlése.

Győztek az ifju óriások.

— Saját tudósítónktól. —

— január 28.

A megyeház kisebb díszterme rendkívüli jelenetnek volt ma színhelye. Hatvanhét ügyvéd foglalt benne — helyet, (és nem ingóságokat), kik csodálatosképen nem a paragrafusokat citálták egymás fejére, nem is rendeztek jogvitákat, hanem kapacitálni igyekeztek egymást. Külön alkotmányos joguk gyakorlása végett gyűltek össze a kolozsvári ügyvédi kamara tagjai, hogy szavazatukkal döntsenek a felett, hogy kik fogják a közelebbi három év alatt ügyeiket intézni s felettük a fegyelmi bíraskodást gyakorolni. Mert az idén járt le a tisztviselői kar és választmány három éves mandátuma s ezt kellett a kolozsvári ügyvédi kamara mai közgyűlésén megválasztani.

Az egész országban folyó küzdelem szele megcsapta az ügyvédek is, kik a nagy harc után még elég erővel végezték a mai választási csatározást. Az országos háboru megzavarta a kamarai választások szokott csendjét s habár a pénz és a presszió nem is működött, a kortések bő teret és anyagot találtak a kapacitálásra.

Már hetekkel ezelőtt két párt alakult, melyek mindenike a maga külön jelöltjeiért szállott sikra. Az „órsdiak“ pártja mindent a régi állapotban kívánt továbbra is hagyni, a mi azt jelentené, hogy a kamara folytatná álmát s a kar érdekeit hagyná továbbra is közpredának. Az „ifju óriások“ pártja megelégette a multak tétlenségét s fiatal erőket vitt a harcba, kik ne engedjék a kar vitális érdekeit elharácsolni. Az utóbbiak elnöknek *Dobál Antal* helyett *Czikmántori Ottó*t, elnökhelyettesnek *dr. Weisz József* helyett *Gajzágó Manó*t portálták s a választmány jelöltjeit kivétel nélkül fiatal ügyvédekkel állították össze. Mindkét párt kortesei beszélgeltek a kamara területét, s elfogtak minden élő ügyvédet, hogy szavazatát megszerezzék. Igérték természetesen mindent, a mi ügyvédnek, jó és drága. Csődöt, gondnokságot, fegyelmi mentességet, ügyvédi gyám- és nyugdíjintézményt, tagdíj leszállítást stb. stb.

A mai választásra az „ifju óriások“ duzzadó zsebbel jelentek meg. Ezekben a zsebekben azonban nem a vesztegetésekre szánt bankó pénzek, hanem a vidéki ügyvédek szavazatai voltak. Nemes versenyre keltek a vidéki szavazatok gyűjtőpénztárosai, hogy ki tud több szavazatot kivágni. A versenyben egy agilis, ellenzéki ügyvéd lett a győztes, ki a kolozsvári orsz. képviselő választáson is kitűnő szavazatgyűjtőnek bizonyult.

Délelőtt kilenc órára mintegy hatvan ügyvéd gyűlt össze a gyűlés termébe, mikor *Dobál Antal* a közgyűlést megnyitotta. Szomorú volt a megnyitó hangja s mintha kiérzett volna belőle a biztos bukás tudata. *Mihály József* dr. titkár olvasta fel ezután a választmány jelentését, mely voltaképpen a titkár műve. Kapott is érte éljent és köszönetet. A pénztáros jelentése után az elnök a választás megejtése végett kiküldötte a szavazatszedő bizottságot *Tompos Ignác*z, az ügyvédek „Náci bácsi“-ja elnöklete alatt.

A Kolozsvári lakó ügyvédek egymásután járultak az urnához. Természetesen nem kerülhették el, hogy még egy utolsó kapacitálási kísérletén át ne essenek. De ez csak kísérlet is maradt, mert mindenki markában szorongatta már a szavazócédulát. A vidéken lakó ügyvédek szavazatait lezárt borítékokban egyes kolozsvári ügyvédek adták át a szavazatszedő-küldöttség elnökének, ki kellő szakteleppel vágta fel a borítékot s szedték ki belőle a szavazó-cédulát. Hangos derűtséget keltett, mikor az elnök az „órsdiak“ pártjának nyomtatott borítékjaiból az „ifju óriások“ jól ismert szavazó-céduláit vette ki. A kétkulacsos kartárs neve persze azonnal indexre került.

Délután négy órakor zárták le a szavazást s vette kezdetét a szavazatok összeszámlálása, melynek rendjén kitűnt, hogy az „ifju óriások“ listája nyerte meg a d'adait.

Az eredményt még a kibuktatott elnök hirdette ki, s egyszersmind bucsuzván az elnökségtől, érdemeit is igyekezett felsorolni. Elvégre, ha más nem tette, joga volt ehhez. Majd az új elnök köszönte meg a bizalmat, s meginvitálta a kartársakat egy kis áldomásra...

*

A közgyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

A kolozsvári ügyvédi kamara választmánya ma délelőtt tartotta meg az évi tisztújító közgyűlést, melyre a tagok rendkívüli nagy számmal jelentek meg. A gyűlést délelőtt 9 órakor *Dobál Antal* elnök nyitotta meg, ki rövid beszéddel üdvözölte a megjelenteket s felkérte *dr. Mihály József* titkár a választmány 1904. évi jelentésének felolvasására. A jelentés, mely a titkár lelkiismeretes munkásságát, odaadó buzgalmit és jeles képzettségét dicséri, mindenekelőtt a statisztikai adatokat öleli fel. Ezek szerint a mult év folyamán összesen 23 új ügyvédet vett fel a kamara, ezzel szemben csak hetet törölt s így az ügyvédek száma 16-al szaporodott. 1904 év végén összesen 168 ügyvéd volt bejegyezve. Ügyvédjelölt a mult év folyamán 92 vétetett fel s csak 66 töröltetett. Növekedett tehát itt is a szám 26-al. Összesen 174 jelölt volt az év végén bejegyezve.

A kamara 1904 ben 1 rendes, 1 rendkívüli közgyűlést és 36 választmányi ülést tartott. Huszonhat jelölt kérte a kamaránál ügyvédi vizsgára bocsáttatását. Vagyontalanok részére 178 esetben rendelt ki ügyvédet, míg védő ügyvéd 141 esetben ren-

deltetett ki. Közvédőt a kir. ítélőtáblához 24-et neveztek ki. Fegyelmi ügy a mult évben összesen 244 volt folyamában. A fegyelmi bíróság 13 végtárgyalást tartott, melyek rendjén 3 esetben pénzbírságot alkalmazott, egy esetben írásbeli feddést, egy ügyvédet a gyakorlatától ideiglenesen felfüggesztett, egyet pedig az ügyvédségtől elmozdított.

A jelentés ezután erős kritika alá veszi a kormánynak az ügyvédi karral szemben s különösen a nyugdíj intézmény tárgyában tanúsított mostoha magatartását, az ügyvédi rendtartás létesítésénél tapasztalt negligenciáját, az ügyvédi funkcióknak a közigazgatási szervek kezébe történt átutalását, melyek az ügyvédi kar existenciális érdekeit veszélyeztetik. Kikel a zugírászat elharapózása ellen, mellyel szemben a bíróság mi védelmet sem nyújt. Majd a kamara területén levő bíróságokat veszi bírálatal alá, melyek közül a kolozsvári kir. ítélőtáblánál a bűntügyek, a kolozsvári kir. törvényszéknél pedig a polgári peres ügyek elintézésének lassúságát panaszolja fel. Az utóbbinál különösen meg azt panaszolja, hogy a határozatok kiadományozása, a leíró személyzet elégtelensége miatt, szerfelett lassu és késedelmes, ami felette káros és sérelmes. Dicsérettel emlékezik meg a kolozsvári két járásbírók bírójának működéséről, kik emberfeletti erővel felelnek meg kötelességeiknek és sürgeti a bírák számának növelését.

Ezután a törvényhozási alkotásokkal foglalkozik a jelentés. Az 1904. év ezekre nézve teljesen meddő volt s még mindig késik: a büntetőtörvénykönyv novellája, a biztosítási magánvállalatok reformja és a részletügyletről szóló törvény. Mit sem lehet hallani: a telekkönyv szerkesztéséről, a telekkönyvi rendtartásról, a telekjogról, a végrehajtási törvény módosításáról, az ügyvédi és bírói vizsga szabályozásáról stb. A mindvégig nagy figyelemmel hallgatott jelentést a közgyűlés tudomásul vette s elkészítéséért *dr. Mihály József* titkárnak egyhangulag jegyzőkönyvi elismerését fejezte ki.

A pénztáros jelentése olvastatott fel, mely tudomásul vétetett s az 1905. évi tagsági díj 20 koronában állapított meg.

Elnök ezután elrendelte a szavazást s *Tompos Ignác* elnöklete alatt *dr. Gergely Albert* és *dr. Ötvös Lajos* szavazatszedőket küldötte ki, záróránál délután 4 órát tűzvé ki.

Szavazati jogával összesen 129 ügyvéd élt. Megválasztották óriási többséggel a következők:

Elnöknek: *dr. Czikmántori Ottó*.
Helyettes elnöknek: *dr. Gajzágó Manó*.

Titkárnak: *dr. Mihály József*.
Pénztárnoknak: *dr. Novák István*.
Ügyésznek: *dr. Viski László*.

Választmányi rendes tagoknak:
Almasian Vazul, *Fischer Róbert* dr., *Franco Ámos* dr., *Menyhárdt Gáspár* dr., *Nyerges Zsigmond* dr., *Ötvös Lajos* dr., *Papp József* dr., *Weisz Miksa* dr.

Póttagoknak:
Ferencz József dr., ifj. *Sipos Gábor* dr., *Haller Gusztáv* dr., *Tompa Kamill* dr.

A választás eredményét nagy éljenzések között vették tudomásul, melynek csillapultával *Dobál* volt elnök elbucszott kartársaitól s a tisztet *dr. Czikmántorinak* adta át.

Miután még *Dobálnak* jegyzőkönyvi elismerést szavaztak s őt

tiszteletbeli elnöknek választották, a megválasztott elnök rövid beszédben megköszönte kartársai kitüntetését s ezzel a gyűlés véget ért.

Este az új elnök a „New-York“ külön éttermében vacsorát adott, hol a tósztozásokat leszámítva, kedélyes hangulatban a kora reggeli órákig maradtak együtt.

*

Győztek tehát az „ifju óriások.“ A jövő fogja megmutatni, hogy a tett ígéretek és a hozzájuk fűzött reményeket miként fogják beváltani!

MÉRLEG.

— Január 28. — Este 9 óra. —

Megválasztatott eddig:

Szabadelvű:	154
Függetlenségi:	160
Néppárti:	24
Disszidens:	23
Ujpárti:	11
Nemzetiségi:	8
Pártonkivüli:	4
Demokrata:	1
Összesen:	385

Tehát szemben: 154 szabadelvűvel
áll: 223 ellenzéki.

Pótválasztás lesz 14

Új választás, miután az illető képviselő két helyen választatott meg: 5

Kovács János

*

Veszteség érte Kolozsvárt. Egy embert vesztettünk el, ki ismert volt nemcsak országunkban, de külföldön is. A népnevelés egyik kitűnő oszlopát ragadta ki a halál nemcsak szeretettjei, de a mi körünkben is. Csapás ért, mely mindnyájunkat meglephetett.

A hír rövid volt, csak ennyi:

— *Kovács János unió. főgymn. r. tanár f. hó 27-én este 9 órakor szívzselhűdésben elhunyt.*

Egy mondat az egész és mellette egy élet munkássága tünik e'ő; egy életé, mely küzdelmes és sohasem tértlen. Mert nem érdem nélkül szövdök nevéhez az a sok jelző, melyre, ha ember érdemes lehet, ő igazán az volt; mert mindig és mindenben tevékeny munkásságot fejtett ki.

Életrajza röviden a következő:

Kovács János főgymn. rendes tanár, a Brit és Külföldi Unitárius Társ. levelező, az Erdélyi Múzeum-Egyet történeti, nyelvészeti és bölcsészeti szakosztályának, a kolozsvári középiskolai tanári körnek tagja, a Kolozsvári Angol Társalgó-kör elnöke, a Ferencz József Tud.-Egyetemen az angol nyelv magántanára, a „Keresztény Magvető Társaság“ társszerkesztője, a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Taná-

csá-nak tagja, az Erdélyi Kárpát-Egyesület választmányi tagja, stb. 1846-ban Fiátfalván született. Szülei egyszerű falusi gazdálkodók. Iskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen kezdte. Majd mint novitius a helybeli unitárius kollegiumba került. Mint szegény diák a vargyasi Dániel családnál nevelősködött. Már mint tanuló vasszorgalommal igyekezett az angol és német nyelvet elsajátítani, hogy ez által tudás szomját kielégíthesse. Gimnáziumi tanulmányainak végeztével az oxfordi egyetemre lett kiküldve. Három évi ottléte s a vizsgák kitünő letétele után hazájába visszatért és örömmel értesült arról, hogy az unitárius egyház a kollegium tanárává nevezte ki, hol aztán a történelmet és németet tanítá. Tanártársai rajongó szeretettel fogadták a nagy-ratörő ifjút, ki boldogságát azzal koronázta, hogy nőül vevé az unitárius egyház akkor nagy hírű püspökének Kriza Jánosnak leányát, Lenkét, kivel boldog családi életet élt.

32 éve tanára és joggal mondhatjuk jeles tanára volt ez intézetnek. Ezen idő alatt számtalan jelét adta ugy hazafiúi szeretetének, mint kiváló tudásának. 14 évig volt igazgatója az intézetnek és ez alatt egy fáradtságot és küzdelmet nem ismerő tetteivel egy egyháza, mint a magyarság érdekeinek s a népnevelésnek hervadhatatlan érdemeit szerzett. Ez időben, mely összesített a magyar nemzetre annyira fájó emlékekkel teli Bach korszakkal, történt, hogy a kormány azzal támadta meg az intézetet, hogy miután kevés tanerővel és nem megfelelő eszközökkel rendelkezik, az előadásokat megszünteti. Miután az intézet anyagilag igen gyengén állott, segíteni ezen alig lehetett. Mint igazgató és jó magyar, ezen állapotokon segíendő, Angliába, majd Észak-Amerikába — hol a köztársasági elnök szeretettel fogadta — utazva, lelkes beszédeivel és szónoklataival felfedvén a magyarországi állapotokat, nemcsak rokonszenvet szerzett nemzetének, de anyagi segítséget is hozott magával, melylyel az intézet ügyeit teljesen rendezte. Megmentett lelkeségével egy oly intézetet, mely sok híres férfit adott a társadalomnak. Megóvta a romlástól, mely pótolhatatlan veszteséggel sújtotta volna nemcsak városunkat, de a magyarság érdekét is. Élte ezután is folytonos tevékenységben, míg a halál ki nem ragadta szeretett családi köréből. Szomorúan állunk ravatalánál, szemünkbe könny lopózik és sirunk szivből, igazán.

Ott állanak pályatársai, ott tanítványai, és mindnyájan tudjuk, mit veszítettünk benne. Mi érezzük a család fájdalomát. Hisz nekünk is kedves volt. Szerettük őt szinte rajongásig. Mert kevés ember tudá a történelmet oly hévvel, a honfiúi szeretettől oly áthatottan előadni, mint ő. Kik tanítványai voltunk, csak mi tudjuk, mit veszítettünk benne, mit a nevelés. Előadásait örömmel vártuk, mert a historiával kapcsolatosan örök igazságokat és bölcs tapasztalatokat is tanított, s atyai szeretettel halmozott el mindnyájunkat s előadásai után bátrabban néztünk elébe az életnek s honfi-érzés dagasztá még a más nemzetiségűek keblét is.

Érdeme volt abban, hogy általa is megismerték az angolok e hazát s a népet, melyet barbárnak tartottak régen, az ő ismertetései révén még inkább megszerették. Szerették őt magát is, mert hány-szor vi-

dékünkre jöttek, nem mulaszták el őt felkeresni.

Az irodalmi munkásságterén is nagy tevékenységet fejtett ki. Szerkesztője a „Kriza Album“-nak, társszerkesztője a „Keresztény Magvető“-nek, munkatársa a „Hungary“ angol szépirodalmi lapnak stb. — Ezekben sok műve jelent meg s mint igaz honfi, a hazaszeretet melege mindenikben felcsillant.

Mindig büszke volt Kossuth Lajos azon levelére, melyet a nagy hazafi neki írt.

Munkássága nyilvánult a sok egyetben, hol hivatását páratlan lelkesedéssel és szorgalommal teljesíté.

Ezen lázas tevékenységéből ragadta őt ki a halál.

Temetése ma délután 3 órakor lesz. A ravatal Kossuth L.-utcai lakásán van felállítva. Volt tanítványai állanak ravatala mellett disz-örséget. A temetési szertartást Ferencz József unitárius püspök végzi. Ő adja át hült tetemét a földnek, mely már oly sok és jeles férfiaknak adott nyughelyet.

De lelke itt marad közöttünk s örködni fog, hogy a hazaszeretet szent tüze, mely keblét élte végéig megtölté, keblünkben soha ki ne aludjék.

Áldás hamvaira!

Egy volt tanítványa.

Az ördögös lista

vagy:

bajok a választási napló miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Régebben mikor a gonosz újságok nem voltak még olyan fürgék és olyan pletykázó-termesztűek, — a választások után kiderült, hogy tulajdonképpen mindenki az ellenzékre szavazott. A kik hátsó ajtókon, titkon surrantak be a választási helyiségekbe s levokoltak becsülettel, bár kissé halkán a kormánypártra — eredmény után hangosan kiáltottak:

— Hej, hej, ha mindenki a balpárt mellé állott volna mint én, jobban menne az ország sorsa.

Mert hát ki az ördög tudta ellenőrizni, hogy hova szavazott Kis ur, vagy Nagy ur? Az ilyenekről csak a legszűkebb kör nyert értesülést, de a nagyvilág kellő hitelt és áhitattal hallgatta mikor az illető ur büszkén mesélt az ő rettenthetetlen állásfoglalásáról. Ám most vége mindennek. Mazurka ur hiába mondja, hogy ő Pisztorra voksolt, az ismerős pokoli mosolylyal huzza elő zsebéből az újságot, s vérfagyoló hangon olvassa ki belőle, hogy Mazurka ur Hegedűsre adta a szavallatát. Mazurka ur nagyon dühös ugyan a rosmájú sajtóra, mely ime: betörve a családi szentélybe, már a legszemélyesebb magánügyek szellőztetésétől sem riad vissza, — de hiába: a leleplezés, leleplezés marad. Azonban a ravaszabbak már megtalálták az orvosságot, s a kadenciát. A lap például elárulja, hogy Tökés (a bádogos), Feilitzschra voksolt, — a mint hogy igaz is, — de Tökés, a bádogos kijelenti másnap, hogy nem Tökés a bádogos, hanem az a gazember: Tökés, a paszománktészítő adta el a hazát, s szavallott az átkos kormány mellett. Így járnak el a huncutok, s a végén az ember igazán belezavarodik, hogy ki is mondja hát a valót. A kültelteken előveszik a lapot s böngésznek belőle, hogy ki voksolt a kormányra, mert a ki az utcából aként eselekedett annak meg kell táncoltatni a hátán a vasvillát. És a sok egyforma név miatt hány becsületes ellenzéki polgártárs ablaka zuzódik be éjjelenként, mert a honmentők azt így találják jónak.

Hej az a lista sok bajt csinált. A furfangosak megtalálták a mosakodás módját, miként fennebb írtuk, de mit csináljon az igazmondó, a ki belkerült a csávába, a

miatt a pajkos választási napló miatt. Itt van mindjárt Nagy Gábor a derék vendéglős, a kinek van vagy 50 névrokona, s a kinek szemrehányólag mondja az ismerőse:

- Na ezt nem hittem volna.
- Mit?
- Hogy a kormányra szavaz.
- Szavazott a fene . . .!
- Itt áll a Napló-ban.

Valóban; ott áll. De ez nem Nagy Gábor, a jó és kedves szállodás, hanem Nagy Gábor a postatiszt. Vagy itt van Mihály József az ügyvéd, a ki a mame-luk Mihály József rendőrtiszt miatt szenved egyre a vértanaságot. És a többiek, a kik ha lehetett volna akár huszszor is szavaztak volna Wesselényire, vagy Pisztorra s a kik most menekülnek, mert az ördögös listából azt is ki lehet sütni, hogy ők Vaskéz grófnak a hívei. Persze az is megese, hogy a jegyző, a ki ott a szavazatnál írta a listát, a lázas munka közben tévedett, s felcserélte a rubrikát.

Ez a pokolbavaló lista bizony egy csomó bajt hozott szegény fejünkre, s most nem győzzük elintézni a sok rekriminációt, a mi ugy szaporodik mint a vackorfán a gyümölcs. De tesszük szívesen, — két ellenzéki képviselő egyszerre: csak megér ennyit?

Krónika.

Száz éves irodalmi pör.

(Csokonai halálának 100-ik évfordulóján.)

Száz évvel ezelőtt, sok hányattatás, nélkülözés, nagy csalódások és zalyos szenvedések után a magyar költészet uttörő alakja, a kiváló tehetségű Csokonai Mihály, 1805. január 28-án Debrecenben elhunyt. Mostoha volt hozzá egész életében a sors s mikor küzdelmes élete után lehunyta örökre szeméit, sirja fölött a perlekedésnek olyan vihara tört elő, melynek hullámai évtizedek muiva is alig tudtak lecsendesedni. Különös elfogultság, türelmetlenségből származó félreértések idézték elő a perlekedést, mely *arkádiai pör* eimen a magyar irodalom legszenzációsabb csatáinak lett forrásává. Pedig nemes indulat, hazafias kegyelet volt az első momentuma a Csokonai sirja fölött támadt villongásnak s csak később jelentkezett a debreceni írók és a Kazinczy pártja között az a késhegyig menő háború, mely ennek az időnek egyik hazafias mozgalmát olyan szenzációssá és hírhedtté emelte. A régi *kolozsvári* és erdélyi közélet egyik rokonszenves alakjának, *Cserei Farkasnak* — a kolozsvári fűvészkert első tervezőjének — lelkeben merült föl először a kegyeletes gondolat, hogy a Csokonai emléket közadakozás útján valamely siremlékkel vagy oszloppal örökítse meg a nemzet az utókor számára. A Cserey Farkas szereplése van tisztázva eddig legkevesebb a híres *arkádiai pörben*, azért nemcsak aktualitása miatt, hanem irodalomtörténeti szempontból is érdekes az ő közreműködésének megállapítása, mely szülőoka lett az *arkádiai pör* megindulásának. A harcok kitöréséhez járult *Kazinczy Ferencnek* a *Magyar Kurir* 1805. évfolyamának 15-ik számában Csokonairól szóló tudósítása, melyben a Cs. költészetet többek között a cinizmus és misantrop kifejezésekkel jellemezte. A nekrológban Kazinczy a legnagyobb részvétellel írt a Cs. haláláról, az őszinte elismerés hangján emlékezett meg költészetéről, de rámutatott a Cs. reális irányzatára is, melyet az ő tulhigított eszményies álláspontjából ítél meg. A debreceni íróknak ez a megítélés nem tetszett, noha semmi fulánkja nem volt s Kazinczy sietett rögtön a kifejezések félreértéséből származó ingerültséget

foszlítani. Közbe irt Erdélybe Cserey Farkas barátjához, kivel tudatta, hogy a Magyar Kurirban közzétett tudósításáról íróbarátai egyhangulag úgy vélekednek, hogy annál szebb és igazabb jellemzést Csokonainak senki sem adhatta. Egyben azt is jelenti, hogy a debreceni írók nincsenek megelégedve a tudósítással s annak egyes kifejezését a Cs. emlékére sértőnek és méltatlannak találják. 1805. ápr. 8-án válaszol Cserey az *„elenyészett holdnak 31-én költ“* Kazinczy-féle levélre s ebben a válaszában írja a következőket, melyek a híres *arkádiai pör* kitörésének váltak később okaivá.

„Az én itéletem — írja Cserey — sőt magamba elszánt vágyódásom az volna; hogy mi a háládatos nemzet nevében ezen Hazai Verselőknnek emlékezete állandósítására állítanánk egy Monumentumot; tudom érdemes anyja és Vérei nem fogják elenezni, hogy lakása helyén a háládatos tiszteltnék és szeretetnek ezen legfőbb bizonyoságu Jele emeltessem.“

Az „emlékeztető építmény“ felállítására gyűjtést ajánl és a kivitelt a Kazinczy izlésére bizza. *„Forró heljbe hagyással“* vette Kazinczy a Cserey indítványát, mire Cserey 1805. máj. 20-án sürgeti a terv újságokba való kihirdetését arra való hivatkozással, hogy a kegyelet kultuszát kell Salustius és Rousseau szerint terjeszteni, midőn egy elaljasodott nemzet felakarnak támasztani. A levelezés Cserey és Kazinczy között mind szorgalmasabban folyt, az egyik így tanácsolt, a másik amugy, midőn 1805. szept. 24-én Cserey újra ír és a következő javaslatot teszi:

„Nekem ezen építményre egy gondolat jutott eszembe. A vason fül heljlet bekanyarodó kigyók tartanak koszorút, mely környékezi Csokonai őssi cimereit, az alsó kéztéglából épülve, közepén vagyon faragott kőbe bévése az inscriptio: a momentum hátulsó részére bizonyos távolságra ültetődik egy *Platanus orientalis*, melyet én adok, jobboldalról két jegenyefa, olasz, középekbe egy gászfüz *Salix Babilonia*, balrul hasonlóképen — elől a két szeglethez olyan formán, hogy a szegletek éle csak félignyire takaródjyon el, távulról nézve megint két olasz jegenyefa.

Ez volt Csokonai „emlékeztető építmény“-ének első terve, melyhez a vasat Cserey adta volna. Ámde Kazinczy 1805. okt. 7-én már válaszol az indítványra és ellene van a Cserey összes terveinek. Ő nem javasolja sem az olasz fákat, sem a „Sandsteint“, sem a követ, sem a márványt, mert mindezek olyan dolgok, melyek nem valók Debrecenben. A fákat ellopják, a márványt letördelnék, legjobb körülmények között még a *babilonai fűz*, mely antik stílus halotti medence mellől emelkedne ki. Cimer a sirlapra nem való, mert Csokonai felcser fia is költő volt s egyik réven sem illik nemesi cimerral való hivalgás emlékének. Hanem a cimer helyébe egy *„Lepe“*, mely jelentené a lelket, továbbá Cs. lélekhalhatatlanságáról szóló költeményét és a Pillangóhoz írott gyönyörű dalát — nemcsak ille, hanem a művészi hatást nagyban fokozná. A sarkó egyik oldalára a Cs. születési és halálzási éve jönne, a másikra pedig a következő felirat:

ÁRKÁDIÁBAN. ÉLTEM. ÉN. IS.

Ha sikerülne ezt a feliratot vésetni a sarkóra, „az igen jól illene és az olvasó megérdekelve fogna távozni sarkójától“ — ugymond Kazinczy. A nyilvános téren emelendő emlékoszlop helyett tehát díszes sarkóban állapodnak meg s midőn Cserey meg-

kapja Kazinczynak 1805-ben a „*folyo holdnak 7-en*“ írott levelét, örömmel veszi a Kazinczy terveit és helyben hagyja összes észrevételeit. Ime, így volt előkészítve a Csokonai síremlékének ügye a két jöbarát között, mielőtt a közönség vagy a pesti és bécsi magyar újságok legkevesebbet is tudtak volna a tervbe vett kegyeletos cél felől. Cserey most már sürgeti Kazinczyt a síremlék ügyben való felhívása közzétételére s ezeknek a sürgető és buzdító leveleknek a hatása alatt intézett Kazinczy a „*Hazai Tudósítások*“ 1806-ik évfolyamának XV-ik számában felhívást a nemzethez. Itt ajánlotta nyilvánosan az „*Arkadiában születtem én is*“ feliratu sírkő létesítését s ezzel a gyantulan, minden célzat nélkül való, tisztán az ő tulntegő klasszikus izlését jellemző kifejezésért egyszerre feltámadt a harc, melyet évek múlva sem lehetett lecsendesíteni. A debreceniek, kiket Kazinczy már nem egyszer igen érzékenyen kigunyolt írásaiban, az arkadiai kifejezést célzásnak vették, melylyel Kazinczy „*sicáriusi döfést*“ iparkodott intézni ellenök. Ott találták aztán Csokonainak egyik irását, melyben Arkadia értelmét marhalegelőnek veszi, de ott találták még a *Barthelemy* francia író utalását, aki Anarkazásával Arkadiát úgy jellemzi, mint a legkitűnőbb marhalegelők egyikét, főképen a — szamarak számára. A debreceniek érzékenysége nem volt minden alap nélkül való a Kazinczy kicsinyes, lenéző és gunyos nyilatkozatai után, viszont Kazinczynak is volt oka nem egyszer a keserű kifakadásokra, — az arkadiai kifejezés azonban mindenféle célzat, sértő szándék nélkül jött s a Kazinczy feltétlen jóhiszeműségét az mutatja legjobban, hogy ő is idegenből — Poussin után — vette át, abban a hiedelemben, hogy ennél stilszerűbb és szellemesebb feliratot, mely még hozzá klasszikus mázzal is van bevonva, magyar költő nem kívánhat. Hiába való volt tiltakozása, nyilatkozatai, személyes és hírlapi felvilágosításai, a debreceni írók megbántást vélték a feliratról, frontot csináltak ellene és azon voltak, hogy a síremlék felállítását megakadályozzák. Fellépésüknek meg is lett az eredménye, mert 1806 végén Halmi felirattal állítottak egyszerű sírfát a Csokonai hamvai fölé, 1817-ben pedig *Dombó* Márton latin feliratu emlékszavaival állították fel a második síremléket. *Dombó* buzgóságában elfelejtette jelezni a születés és halál idejét, de már ekkor nem lehetett segíteni a dolgon s így maradt a síremlék 1836-ig, mikor ismét sok viták, nyilvános felszólalások, hírlapi polemiák után *Bereg-szászi* Pál állította fel az új síremléket. Csak 1871-ben ment teljessébe a *Cserey* Farkas azon óhajta, hogy lakása helyén „emlékeztető építmény“ hirdesse a Csokonai talentumát. A debreceni kollegiumi téren 1871-ben leplezték ugyanis le az *Izsó* Miklós által készített Csokonai szobrot s ezzel a ténnyel a magyar közönség és Debrecen városa megadta végre emlékének azt az elismerést, melyet Csokonai rajongó magyarságával és kiváló talentumával már egy századdal ezelőtt kiérdemelt.

Zuboly.

Irodalom.

Színház és Élet e heti száma dus tartalommal jelent meg. Minden egyes cikkét az irodalmi nivó, aktualitás és ötletesség jellemzi. Az aktualitás jegyében született első-

sorban a vezércikk, a mely L. Zs. tollából a színügyi osztálynak a belügyminiszteriumból a kultuszminiszteriumba való áthelyezéséről szól. Követi azt Fábrián Gábor cikke az ó-görög színházi életéről, Balassa Sándor novellája, majd Berényi Herminről szóló nekrológ. A jegyzetek mint mindig, a legaktuálisabbak. Érdekes a Kury Klára arcképe. — Hangulatossan ismerteti Hegyi Aranka a saját otthonát, a mit különben érdekes felvétel egészít ki; a mint-hogy általában a lapot az érdekes, kitűnő illusztrációk egész sora éntikiti. A lap tartalmazza ezenkívül a színházi hét összes eseményeit és folytatja a Színészeket, Vajda L. szló nagyérdékű drámáját. Az érdekes minden tekintetben magas nivóju lap egyes száma 24 fillér, negyedevre 3 korona; kapható minden újságelárusítónál. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest Baross-utca 59.

A VÁROS MULTJÁBÓL.

VII.

Egy híres kolozsvári aifér.

*

Sajnálatra méltó eset foglalkoztatta Kolozsvár közönségét ezelőtt tizenöt évvel. Sajnálatos volt az eset főleg azért, mert két társadalmi osztályt szakított el egymástól jó darab időre; és különösen sajnálatra méltó volt azért, mert az eset a vidámság szezonjában farsang idején történt. Február 15-ikét irták 1890-ben, a midőn ez az eset előadta magát és kinos feltűnésével állandó izgatottságban tartotta a felháborított kedélyeket.

A színhely a városi Vigadó nagyterme volt, a hol a jótékonyágáról ma is előnyösen ismert kolozsvári „*Nőegylet*“ tartotta évi rendező tancstélyét. A mulatságot a polgári elem rendezte két tiszteletre méltó mánás alak, névszerint: gróf Eszterházy Jánosné és báró Bornemissza János vezetése alatt. A nőegyleti bál igen népes szokott lenni s mert jótékonyági elveket szolgált, mindenki igyekezett fillereit a közjó oltárára áldozni. Az estély azonban zártkörű volt és azon csak a meghívottak vehettek részt. Megjelent ottan Kolozsvár színe java, egy-két főuri család is, de a mulatók zömét a kereskedői, iparos és hivatalnokai osztályok tiszteséges vegyülete képezte, Szünórán minden a legszebb rendben ment. Akkor a mánások félrevonultak. A terem közönsége szétoszlott a mellék szobákba s a büffébe. A szünóra után tovább folytatták a mulatságot. A zene hangjai mellett egyszerre csak megjelenik egy ismeretlen, de kifogástalanul öltözött ur és kezdi a kisasszonyokat rendre táncoltatni. — Minthogy mozdulataiban bizonyos szegletességet árult el, egy kis publikuma akadt az ismeretlennek. Biztatták, hogy csak táncoljon, s az illető még tüzezebben táncolt. Rokan, akik látták, hogy mi történik, megsejtették, hogy a dolog nincs rendén. Igazolásra szólítván fel az idegent, kitént, hogy a névtelen „ur“ gróf Almássy Imre inasa,

a ki eselédkönyv mellett szolgálja gazdáját s a ki a szünórán a karzaton ült.

A dolog pár napig csak titokban forrt, majd a helyi sajtóban hangzott fel egy-egy elítélő szó. Gróf Almássy Imrét (a jogászbálnak is elnöke lévén) úgy Concha Győző tanár, bálí védnök, mint a jogászbált rendező bizottság is kérdőre vonta az iránt, hogy mi része van a kellemetlen incidensben, a mely a mulatság összhangját és jó hírnevét megromtotta. Gróf Almássy becsületszavára kijelentette, hogy az egész dologról nincs tudomása s hogy az ő részéről semmiféle szándékosság fenn nem forgott.

Akkoriban volt a jogászbál. Attól tartottak, hogy a mulatság, elnöke miatt, megbukik. Nem bukott meg, mert az arisztokrácia egész Erdélyből benn termett, hogy biztosítsa a jogászbál sikerét. A jegyeket busás árban váltották meg a mánások és a bál kizárólag arisztokratikus színezettel bírt, mintegy kétszáz forint tiszta jövedelmet hajtva. A megsértett közeposztály magának a „*Kolozsvári Kör*“—ben ugyanakkor egy külön estélyt rendezett s ez is fényesen sikerült.

A botrányal a lapok is foglalkoztak és csodálatos, különféleképen. Volt olyan hang is, a mely a nőket hibáztatta, a kik a szabályszerűen be nem mulatott inással táncba mentek. Egy másik vélemény pláne oda konkludált, hogy az inasnak joga volt táncolni, mert lefizette a belépti díjat. De két intelligens újság is szót kért magának a nyilvánosság előtt. A Bródy Sándor által szerkesztett „*Magyarság*“ és Korbuly József lapja, az „*Erdélyi Híradó*“ nagyon helyesen magáévá tették az ügyet és elítélőleg nyilatkoztak az esetről. A „*Pesti Napló*“ is tevékeny részt vett a skandalum bírálásában és február 19-iki számában így tárgyalja az eseményeket:

A mult héten a kolozsvári jótékony nőegylet bálját, melyet gróf Eszterházy Jánosné és báró Bornemissza János védnöksége alatt tartottak, kellemetlen incidens zavarta meg. Gróf Almássy Imre ur inasa, egyébként comme il faut kosztümben, úgy éjfél tájban táncra perdült és megtáncoltatta az előkelő honorarió osztály néhány kisasszonyát. Ez faktum. És faktum az, hogy néhány, az arisztokráciához tartozó vagy magát ahhoz számító fiatal ur, az inas vállalkozását szerzőlött mulatságosnak találta. Innen az inas vállalkozásának olyatén kommentálása, hogy válatára nem önként adta a fejét, sőt ellenkezőleg, valakitől vagy valakitől egyenes megbízást kapott főnndicsért ténykedésére és hogy valakitől vagy valakitől *kijelöltettek azok a kisasszonyok*, a kiket meg kellett táncoltatnia!

A skandalum folytatásaképen lovagias térre terelték az ügyet és mindjárt több kihívás történt. Lovagias afférek keletkeztek pro és kontra és annyira népszerű lett a hadekezési kedv, hogy mint az akkori lapok írják, *egy egész halom*

lovagias ügy került elintézés alá. Az „*Erdélyi Híradó*“ megsokalta az érdemileg még mindig elintézetlenül álló báliskandalum krízisét és a következőképen szól az ugynevezett

Kinos üggyhöz:

„... Minden herce-hurca azonban egyetlen lépéssel sem fogja közelebb vinni a kérdést a megoldáshoz. Már pedig a megoldás a cél, nem pedig az egyéni bátorság okatlan cél nélkül való fitogtatása. *Meg kell találni a sértőt*, (a ki mindeddig ismeretlen) hogy a megsértettek elégtételt kaphassanak.

Nem a magunk érdekében reklamáljuk a sértés megtorlását, kik sem a születés, sem a hoszádörgölődés címén nem vagyunk arisztokraták, de az arisztokrácián ejtett sérelem megtorlásáért. Az a bálí skandalum a megtáncoltott kisasszonyokat sem sértheti annyira, mint a hogy megsértette gróf Esterházy Jánosné és báró Bornemissza Jánost, a mulatság védnökeit.

„Mindent összefoglalva — végzi az „*E. H.*“ — a lovagiasság egyáltalán nem parancsolja, hogy a kaszinó némely tagjai karddal és pisztyolyal hadat üzenjenek a hírlapíróknak, mert azok nem zsenirozzák az otromba sértésnek is nevezhető izetlen tréfát. Ellenben a lovagiasság parancsol olyas valamit, hogy jól nevelt ember ne lelje kedvét a sértegetésben s ha mégis e gyarlóságba esnék, úgy legyen eléggé bátor férfi a *vezeleklésben!*“

*

Azokban hiába volt a figyelemzető szó, a párbajok csak megtörténtek, sőt miután egyik kolozsvári lap, a „*Magyarság*“ burkolt szavakban támadást intézett a főuri osztály ellen, mely vonakodott a megbántott polgárokat rehabilitálni — szakadás támadt a mulatságot rendező „*Nőegylet*“—ben is. A főuri nők, kik az egylet választmányi tagjai voltak özv. báró Bánffy Albertné elnökkel egyetemben szám szerint tizenheten kiléptek az egyletből s ezzel még jobban elmérgesítették a kinos ügyet, a melyet Korbuly József lapszerkesztő egy a „*Kolozsvári Casinó*“ s a „*Kolozsvári Kör*“ tagjaiból delegálandó becsületbírószág előtt dhajtott elintézni.

Ehhez azonban a kolozsvári kaszinó igazgatói: Szacsvai Sándor és báró Jósika Gábor nem járulnak hozzá, miután kijelentették, hogy a kaszinói tagok feletti bíraskodás joga kizárólag a Kaszinót illeti s a maguk részéről az ügyet teljesen befejezettnek tekintve, megtagadtak minden további elégtételt. Korbuly József tett ugyan még több kísérletet a békés megoldásra, de a főuri osztálynak ez ügy iránt tanusított indolenciája ezt egyenesen lehetetlenné tette.

Csak jó későre lehetett némileg elsimítani az erősen kiélezedett elentéteket és ismét helyre állítani a főurak és polgárok között támadt ellenséges viszonyt egy nyilatkozattal, a melyet a választmányból kilépett főuri nőkhöz az egylet nevében özv. Riza Jánosné, Szász Domokosné, Ferencz Jó-

zsefné, Inczédi Sámuelné, Csiky Teréz, Hutflesz Károlyné, özv. Bokros Ádámné, Tamási Bogdáné, Horovitz Sámuelné, dr. Vályi Gáborné, Stein Gáborné, Pataki Istvánné, Wass Juli, Fischer Lajosné, özv. Apáthi Istvánné, Szigethi Miklósné, dr. Weisz Józsefné, Korbuly Bogdáné, Kanitz Ágostoné, Groisz Gusztávné, Albach Gézáné, Boros Györgyné, Merza Izsákné, özv. Szabó Józsefné és özv. Szóts Emilné írták alá. A nyilatkozatban bizonyos kimagyarázások után remélik az aláírók, hogy a lemondást aláírt főúri tagtársak eddig tartott nemes buzgalmukat s ügyszereket az egyület javára továbbra is érvényesítendik és lemondásukat visszavonják. Ez aztán később meg is történt s ezzel a felmerült sérelem elintézve, s a polgári bál jóhírnevét ejtett csorba végleg orvosolva lett.

Almatlan éjszakák.

*

*Mennék aludni már. De nem tudok.
Szemem lehunytva, bánatom virraszt:
Amit szenvednek embertársaim,
Az én szívem mind együtt érzi azt.*

*Egyszerre látok millió sebet.
Jajgatnak a letiprott szenvedők,
Amíg reájuk rakja láncait
Az önzés, az erőszak és a gög.*

*Fölém roskadnak, sorsuk átka nyom:
Erőtlen árnyuk mint a kő nehéz:
Vergődöm, ágyam égő máglya tán
És mintha fojtogatna sirpenész.*

*Irtóztató almatlan éjszakák!
Az eszme sápad, a világ beteg...
Én fönn virrasztok mozdulatlanul,
Látom a vést, de nem segíthetek...
Rudnyánszky Gyula.*

Szédelgés a mandátummal.

Becsapott képviselőjelölt. — Alkalmi bünszövetkezet. — A ki Ugront meg akarta buktatni.

— Saját tudósítónktól. —

Szilágysomlyói levelezőnk írja: A szilágysomlyói képviselő választókerület, mint az köztudomású, alapjában véve az erős függetlenségi kerületek közé tartozik. A mint a házfelosztás megtörtént, rögtön tömörült a függetlenségi párt és volt képviselője Ugron Gábor újból való megválasztása mellett a maga idejében megtette mindazokat az előintézkedéseket, amelyek a jelöltnak megválasztását lehetőségig biztosíthatják.

Mint mindenütt, úgy nálunk sem

lehet minden ember tetszését megnyerni, hát itt is úgy történt. Résszint az önkéntesen ajánlkozók, résszint az okvetlen ellenjelöltet felléptetni akarók által felbízottat képviselőségre vágyók közül akadtak, akik a választás közeledtével hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy a kerületet képét az országgyűlésben viseljék. De egy-két napi alaposabb utánjárás után mind meggyőződtek ezek a jelölt urak, hogy nem jó lesz itt kikezdeni, mert Ugron Gáborral szemben föltétlen biztos vereség fölvenni a harcot. — Ámde négy merész férfiú, akik még nem is választók, konzorciumba állott össze s elhatározták, hogy nekik akárminő párti legyen is, de ellenjelölt kell, — hogy mint mondták, „a szegény nép is jusson egy kis pénzhez.”

A szolgabíró írása.

Elementek tehát egyik helybeli szolgabíróhoz, ott alaposan meghányva-vetve a dolgot, kaptak be-rei Bartha Kálmán szolgabírótól egy írásbeli kijelentést, melyben az igen tisztelt megfogandó jelölt ur biztossitattik arról, hogy a járásból 30 község pártjára kel, csak jöjjen és tartsa a programbeszédet. Ekkor aztán elutaztak Budapestre, a hol úgy termelt a képviselőjelölt, mint eső után a gomba s ott egy képviselőjelölt liferánsnál puhatólózva, — mert most azt is úgy liferáják Budapesten, mint a hizott ökröt, — fel is találták a maguk emberét dr. Szabó Imre budapesti ügyvéd szemléjében.

A nagytözsés, a hitközségi elnök, a földbirtokos, és a sertéshizláló.

A jelöltkereső urak: Goldberger Albert (egy áltásnéküli pincér, nincs benn a választók névsorába), kiadta magát, mint itteni nagytözsés és az izraelita hitközség elnöke, — Duha Gerő (egy teljesen vagyontalan és kicsapott jegyzői irnok) kiadta magát, mint vidéki vagyonos nagy földbirtokos, — Zsolnai Viktor lovag (vivómester pár hét előtt jött városunkba és nem szavazó) kiadta magát mint idevaló nagy sertéshizláló tulajdonos, és még két más választói joggal szintén nem bíró társuk, kiknek nevét megtudni nem sikerült, — de egyikőjük úgy mutatta be magát, mint az itteni szabadelvűpárt elnöke, ott hirtelen összeválogatott kikölcsönzött elegáns uri ruhákba öltözve — úgy, hogy egymásra alig ismertek rá — a Pannonia szállóban fölkeresték az ügynök által ajánlott s már reájuk várakozó jelölt urat.

5000 korona előleg.

A fenti titulusokban való részletes bemutatkozás után nagyon sajnálkoztak, hogy az előkelő küldöttségnek többi, még velük jött négy illusztris tagja valahogy eltévedt és nem találkoztak össze. Kiállították a vivómestert a Pannonia kapujába,

hogy a társakat figyelje, hátha megkerülnének. (Pedig hát többen nem is voltak.) A megfogott képviselőjelölt nem győzte a díszes küldöttség eltévedt tagjait tovább várni, hanem a jóbundás urak meghívását operettébe illő könnyenhiúséggel kurtán-furcsán, mint mondják, Andrássy programmal elfogadta s kitűzték a napot, hogy hétfőn meg fog érkezni Szilágysomlyóra; addig készítsék elő a választók hangulatát és tegyék meg a kellő fogadtatáshoz a szükséges lépéseket. A díszes küldöttség azzal nyerte meg a jelölt bizalmát, hogy szabadkozott, hogy pénz nem kell, legfeljebb csak pár ezer korona. Majd a választást közvetlen megelőző napon, ha majd látni fogják a hangulatot, hát akkor rukkoljon ki megfelelő summával. De a jelölt tudva a módját a dolgnak, 5000 koronát előleges költségekre még is rögtön átadott Duhanak. A befejezett meggyezés öröme aztán megvendégelte a küldöttséget, a mi természetesen csak is pezsgővel végződhetett.

A család kezd kiderülni, s többen verést kapnak.

A szilágysomlyói választókerületben azonban másképen intéződött a dolog, mint ahogy azt Goldberger ur és társai kieszeltek.

Az történet ugyanis, hogy a jelölt ur leküldött titkáriját Szilágysomlyón vasárnap valami malőr érte. Hogy, hogy nem, valahogy csuful betörték az orrát. Iszonyuan megijedt a vivómester még jobban s vasárnap délután azt táviratozta Budapestre a jelöltnak, hogy a viláért se utazék Somlyóra, mert itt nem lehet semmit csinálni. De a jelölt erre a hírre még jobban megijedt — t. i. a pénz miatt — és azt táviratozta vissza, hogy a hétfői vonattal okvetlenül megérkezik.

Duha és az általa felfogadott kortesek a szilágysomlyói ijedségből és táviratváltásból mit sem tudtak, vagy nem akartak tudni. Elég az, hogy hétfőn a sarmasági vasuti indóházhoz egy csomó zölden feltollazott hidvégi oláhot, kik között talán választó sem volt, 30—40 fillér napidij mellett kiszállítottak, hogy a megérkező jelöltet illoképpen eljenezni fogják. — Alig értek a vasutállomáshoz a zöldtollasok, az ellenjelölt jöttének hírére összeverődött sarmasági magyarok a szó szoros értelmében szerte páholták az egész truppot, miközben megérkezett a vonat. A vasuti kocsiban szorongó jelöltet az állomásfőnök ügyes találékonyasága mentette meg komolyabb veszedelemtől, ki aztán nem is mert Szilágysomlyóra jönni, hanem egyenesen Zilahra a főispánhoz ment panaszra.

Az ügy törvény elé kerül.

Itt aztán apránként kiszült, hogy

dr. Szabó Imre ügyvéd egy valóságos banda kezeibe került, akiknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy őt képviselőnek megválasszák — a cél csak az lehetett, hogy alkotmányos költség címén egy kis aprópénzt forgalomba hozzanak.

Dr. Szabó Imre 2 napi Zilahon tartózkodása alatt kellő információt nyervén Goldberger Albertnek nagy tözsdéjéről és szeszgyáráról, Duha Gerő terjedelmes földbirtokairól és lovag Zsolnai Viktor vivómester hízalótelepéről s a többi szükségsekről, — megtette családja miatt ezek ellen, a zilahi kir. ügyészégnél a bünyefnyító följelentést, ő maga pedig, mint aki a dolgát egészen rendbe hozta, a legközelebbi vonattal vissza zónázott Budapestre, várva hogy az 5000 koronák mikor térnek haza.

Hogy a folyamatban levő vizsgálat erről a nem mindennapi huncutsággal kiesztelt pénzszerzési manipulációról miként fogja az azt még némileg most is elborító titok fátyolát fellebbenteni, igen természetesen nem tudhatjuk, — de hogy itt nem közönséges kortesfogásról lehet szó, onnan gyanítjuk, hogy a cimerez urak még annyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy a választók névsorát megszerezzék, s így hát a kapott pénzt annak rendeltetésére nem is fordíthatták.

A történeti hűség kedvéért megemlíthetjük, hogy a kir. ügyészégnél rendeltetéstől a csendőrség közbejöttével tartott kutatás Duhanak csak 3 koronát talált. Ő mint mondja, különben is csak 1200 koronát tartott magánál, de azt a jelölt érdekében már elköltötte; a többi pénz a vivómester és Goldberger kezébe ment. Ezek azonban ismeretlen helyre eltűntek. Érdekes a dologban az, hogy Duha még 300 korona követelést formál Szabó Imrével szemben, az állítólag kiadott fuvarköltés előlege megtérítése címen. Az egész dolgot egyébként a Szilágysomlyó című lap igen ügyesen megírta, s a városban szerteséjjel csak erről beszél a nép.

Párbaj egy bélyegző miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Egy közeli városban párbajnak lett az okozója egy bélyegző, a melyet a marhapasszusok kiállításánál használnak, a mikor az állatokat a vásárra hajtják. A bélyegzőn ez áll:

Ez az állat egészséges!

A napokban egy tréfás ur, akinek jobb dolga nem akad, magával vitte és a vendéglőben rányomta a szomszéd vendég udonat új cilinderének selyem bélyegére. A cilinder véletlenül leesett a szőgről és a pincérek öten ugrottak a felemelésére. — A bélyegző nyoma felüti az egyiknek, elolvasta rajta az írást és mindjárt sorba mutogatta pincértársainak. Egyszerre óriási hahota reszketette meg a vendéglőhelyiséget. A vendégek is figyelmesek lettek a kacagásra és néhány perc alatt az egész vendéglő odaállt a kacagó pincérekhez nevetni:

Telefon 395.

Ma nyílt meg Ma

Üzlet

UNIO.

és

Műhely

gőzmosoda

Tivoli-utca,

bárá Bányfa-

palota

Mielőtt a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását ismételtelen kérném, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomban került, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kívánalmáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odafordítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel: Klein Ferencz, Unio-mosoda tulajdonosa.

Üzlet: Unió-utca 24.

Telefon 395.

Ez az állat egészséges:
Hajtható a vásárra! —

A cilinder tulajdonosa észrevevén, hogy kicsoda tréfának lett az áldozata, szomszédját, akire a gyanuja irányult, mindjárt kérdőre vonta, a melyből aztán szóváltás és lovagias ügy keletkezett. A párbajban szerencsére egyik sem sérült meg.

SPORT.

Vívóverseny. Az egyetemi ifjuság nagy lelkesültséggel karolja fel a sport minden ágát, s különösen előszeretettel vlseltetik a vívás iránt. Kevés helyen van alkalma az ifjuságnak ezen a téren magát úgy kiképezni, mint Kolozsvárott. A vívómesterek közül éppen Palliárdi Ervin a modern olasz vívás uttörője az, a ki körül csoportosul az ifjuság. A Jámor féle vívóteremben (Sétátér-utca) napról napra nagyobb a beiratkozók s.áma és valószínű, hogy Palliárdi vívó iskolája rövid idő alatt vezérszerepet fog játszani. Egy versenybizottság alakult meg, a mely a jövő hónapban egy nagyobb szabású vívóakadémiának rendezését vette tervbe.

A férj bosszúja.

— Saját tudósítónktól. —

Véres szerelmi dráma játszódott le tegnapelőtt éjjel Gilád temesmegyei községben, a hol egy megcsalt férj állott bosszút a felesége csábitóján. Az eset, — mint nekünk írják — a következő:

Popeszkü Demetre odavaló parasztagdának igen szemre való fiatal felesége van, a ki az öreges férj mellett nem igen jól érezte magát. Egyideig csendes megadással tűrte ezt a helyzetet, de aztán akadt vigasztalója, még pedig Krisztics Vientia giládi legény személyében, a ki az ősszel jött haza a katonaságtól. Az asszony eleinte csak titokban vála zolgotott a legény üzeneteire, majd később találkozott is egy odavaló vénasszony házával. Ettől kezdve a szerelmek gyakran találkoztak házon kívül. A képviselő választás alkalmával Popeszkü elment hazulról a többi szavazókkal s elmenetele előtt kijelentette, hogy csak másnap reggel jön haza a többiekkel együtt.

Ezt a kedvező alkalmat a szerelmek kedvezően akarták felhasználni. A menyecske jó vacsorát és puha ágyat készített a szeretőjének. Éjféltán azonban egy előre nem várt eset zavarta meg a szerelmeseket. A választás ugyanis korábban nyert befejezést, mint máskor, ennél fogva a jó giládiak is már éjfél után hazatértek. Popeszkü a mint benyitott a szobába, legnagyobb meglepetésére az ő helyén más férfit talált. Popeszkü Demeter ittas állapotban is lévén, meg ez a nem várt eset is annyira felizgatta, hogy rögtön határozott a tennivalókról.

A konyhában felkapott egy baltát s azzal rávetette magát a csábitó legényre, a kit előbb letépet s aztán agyonverte. Amikor a csábitóval végzett, az asszonyt vette elő s erre is néhány csapást mért már, de ekkor a lármára összefutott szomszédok behatoltak a lakásba s ezzel kimentették a bűnös asszonyt a gyilkos kezei közül.

Popeszkü még azon véresen, kezében a véres baltával ment a csendőrségre, a hol előadta a történeteket, mire letartóztatták.

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

A cár detronizálása.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud.) Szentpétervárról táviratozzák, hogy az ottani forradalom helyett, amelyet véres brutalitásokkal sikerült elnyomni a fegyveres erőnek, most még veszedelmesebb palota forradalom tört ki a cár udvarában. **Miklós cár detronizálása csupán órák kérdése.** A nagyhercegek mind a cár ellen vannak s talán holnap a nép előtt annyira gyűlöletes **Vladimir nagyherceg foglalja el a cári trónt.**

Tisza a király előszobájában.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud.) A mai minisztertanács elhatározásából Héderváry miniszter holnap Bécsbe utazik, hogy kieszközölje a királynál Tisza fogadtatását.

Visszalépett jelöltek.

Budapest, január 28. (Saját tud.) Bajáról, (a hol holnap ejtik meg a választást) táviratozzák, hogy *Rajk* Aladár függetlenségi ellenjelöltje, a szabadelvűpárti *Ertl* József visszalépett.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud.) Orosházáról (ahol szintén holnap választanak) sürgönyzik, hogy *Thék* Endre szabadelvűpárti visszalépett, mindazonáltal még négy jelölt küzd a porondon: *Veress* József és *Bokodi* Antal függetlenségi, *Farkas* István és *Ertl* Ferenc szocialisták.

Megfagyott választók.

Budapest, január 28. (Saj. tud.) Liptó-Szent-Miklósról telegrafálják, hogy ott *Láuyi* Bertalan kormánypárti képviselő hat választója, a mikor hazamentek a választásról, az országuton megfagyott.

Ujabb választások.

Budapest, jan. 28. (Saját tud.) Megválasztottak:
Nagybecskerek: Várady Imre függetlenségi.
Törökbecse: Pavlovics Lyubomir nemzetiségi.
Szászhermány: Lurcz K. szász.
Balavásár: Kabos Ferenc szabadelvű.
Dicsőszentmárton: Apáthy Péter szabadelvű.

NAPLO.

— Hírek. —

Merénylet

késsel és revolverrel. Egy veszedelmes ember garázdálkodása.

— Saját tudósítónktól. —

— január 29.

Tegnap hajnalban egy veszedelmes ember garázdálkodása több ízben veszélyeztette az Emke-tér és a

Deák Ferenc-utca lakóinak személybiztonságát. Az eset hőse *Nikola* Mihály Monostoron lakó oláh legény volt, aki ittas állapotban késsel és revolverrel tört több személyre.

Tudósítónk az eset részleteiről a következőket jelenti:

Nikola Mihály tegnap éjjel hóna alatt egy pálinkás üveggel beállított az Emke-téri Hunyadi kávéházba, ahol először sorra kínálta a vendégeket pálinkával, majd összevesztett *Hirsch* Sámuel üzletvezetővel és *kést rántott reá.* A dühöngő embert csak nagy nehezen tudták lefogni s átadni a téren posztoló rendőrnek. A rendőr szemtanuk igazolása szerint foglyával *egy korcsmába ment.*

Hajnalban újra beállított *Nikola* a Hunyadi kávéházba s kérkedve mondotta:

— Ugy-e, hogy nem vitt be a rendőr? *De sok pénzembe került, sohat ittam és ettem vele.*

A lelkiismeretlen rendőr nevét és számát, míg az ellene megindítandó fegyelmi vizsgálat eredményét nem ismerjük, kiméletből elhallgatjuk.

A szabadjára engedett ittas embert újra kidobták a kávéházból. Rendőrt is kiáltoztok, de ezuttal az igazságszolgáltatás sarki öre nem jelentkezett a sürgető hívásra. *Nikola* vérszemet kapott és reggel 6 órakor özv. Guráthné Deák Ferenc utca 33.szám alatt levő péküzletébe állított be, ahol először pálinkát kért.

— Ez pék üzlet, itt nincs pálinka, válaszolt a tulajdonosné.

— Hát szép leány van-e? kérdezte a részeg legény.

Guráthné fia erre kiakarta lökni a támolygó legényt, de az revolvert vett elő s az ajtóból *lövöldözni kezdett.* Pánik szerű félelem támadt ekkor az üzletben, ahol többen voltak. A tulajdonosné, gyermekei és a vásárlók a szomszéd szobába és az üzlet állványok mögé bujtak. A részeg ember szüntelenül *lövöldözött s a hatlövetű revolver golyóit mind kilőtte.* A golyók ablakokba, szekrénybe furódtak, egyikük pedig egy kenyeret zuzott szét. Csodával határos, hogy senkisémm sebesült meg.

A pálinkától félőrrültté lett ember még azután is szabadon járt kelt az utcákon, sőt a Bethlen-utcában *Vas* Juli kávé leányt fenyegette lelövésével, ha visszautasítja szerelmi ajánlatát. Nagy sokára mégis akadt egy lelkiismeretes rendőr, aki *Nikolát* nem egy másik korcsmába, hanem a rendőrség fogházába vezette.

* **Pisztóry Mór öröke.** Kolozsvár első választási kerületének ellenzéki országgyűlési képviselője. *Pisztóry Mór* dr. mandátumának igazolása után nyolc nap alatt benyújtja lemondását az egyetemi katedráról, illetve nyugdíjba vonul. — *Pisztóry Mór* dr. évtizedeken át egyik büszkesége volt a kolozsvári egyetemnek. Utódja ideiglenesen a nemzetgazdaságtani és pénzügytani széken *Vályi Gábor* dr. lesz, míg a közigazgatási jog és pénzügyi jogot *Kossutány Ignác* dr. fogja előadni szintén ideiglenesen, míg a kultuszminiszter az új tanárt ki nem nevezi.

* **Apáthy visszautazott Olaszországba.** A kolozsvári szövetkezett ellenzék egyik kiváló férfja; *Apáthy* István dr. egyetemi tanár, aki csupán azért jött haza Nápolyból, hogy oroszlán részt vegyen ki magának a választási küzdelemből, tegnap visszautazott Olaszországba.

* **Virág a politikában.** A kolozsvári központi telefon hivatalban tegnap délután 2 órakor az udvarias ellenzéki pártirodák kedves meglepetésben részesítették a telefonkezelőnőket, a kik a választás napján idegfeszítő, nehéz munkát végeztek. A pártirodák három fiatal harcosa *tizenegy pompás csokrot vitt a hölgyeknek.* A csokrok nemzeti színű szalagjainak felirata a következő volt: „*A kolozsvári szövetkezett ellenzék vezérbizottsága — a győzelem emlékére, 1905. január 26.*“ A figyelem rendkívül kedvesen érintette a kezelőnőket s meghatva köszönték meg a virágokat, mely bizonyosságul szolgál arra, hogy egy nemes eszmékért küzdő párt apróbb ténykedésében is idealizmus nyilvánul meg.

* **Élet az egyetemen.** A kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen holnap délelőtt kezdődnek el a rendes előadások. A második félére eddig több mint ezeröttszáz egyetemi polgár iratkozott be, de rektori engedéllyel március 3-ikáig lehet beiratkozni.

* **Közgyűlés.** A kolozsvári nemzeti kaszinó február hónap 5-én (vasárnap) délután 4 órakor közgyűlést tart.

* **Nyomdászok gyűlése.** A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők segélyző egyesületének kolozsvári kerülete ma délelőtt 9 órakor a polgári fiu-iskola helyiségében (Malom-utca) rendes évi közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Pénztárnok jelentése az 1904. év folyamáról és a mérleg előterjesztése. 4. A kiküldött pénztárvizsgálók jelentése. 5. A választmány jelentése. 6. Indítványok. 6. Tisztuljtás.

* **Szék.** Egyik dési lap írja a széki kerületről: Ebben a kerületben, a mely szégyene az országnak, hogy külön kerületet képez, legendákat mesélnek azokról az állapotokról, a melyek ott uralkodnak. Az a pár, mindössze 161 s legtöbbsnyire régi jogon szavazó polgárság — mint az már rég ismeretes: *egy bünszövetkezet képez a körülményeket nem ismerő jelöltek kiszípolozására.* Ily körülmények közt könnyen érthető, hogy egy nagy nevű, az ország legrégebb családjából származó, valóban urí jelölt, mint Szemere Miklós, csufosan bukott meg a korrup-

tió minden eszközével dolgozó Révai Mórral szemben.

* Az ellenzék szavazatai. Kovács Ede, Black Péter, Kilin Ferenc és Marschalkó István bemutatták előttünk Tanács József és Merza Gyula ellenzéki bizalmi férfiak nyilatkozatát, mely szerint ők is Pisztorý Mór dr.-ra szavaztak, s a pártirodában csak tévedésből maradtak ki az ellenzéki voksok listájából. Somodi István ügyvéd ez első kerületi ellenzéki pártiroda vezetője pedig a következő helyesbítés közvételére kérte fel lapunkat: Pisztorýra szavaztak: Klein Ferencz, Marsalkó István, Kovács Ede, Takács Károly, Adamek János, Szőlősi István, Losteiner Ferenc, Szász István, Bloch Péter, Szabó Domokos, Csigás Pál. Hegedűsre szavaztak: Vég Gyula, Pap János, Ferkó Adolf, Helmec Ágost, Zóbatz Viktor, Somogyi Márton, Tisza Márton, Ebner János.

* Az utca egészségügye. Waldeyer berlini tanár a minap érdekes előadásban ismertette az utca egészségügyét. A nagyváros manapság olyan, mint egy hatalmas élő szervezet, melynek megvannak a maga véredényei és idegszájai. — A régi csöndes városból zajos, eleven középpont lett, s maholnap kin lesz végigmenni az utcán. A közlekedés okozta veszedelmek első sorban a légző szerveket fenyegetik és pedig első sorban a fölvert por, aztán a füstfejlesztő gépkocsik útján. Bőséges öntözés, gyakori söprés, jó gyalogjáró és tiszta kocsit sokat tehetne az egészség megóvásáért. Nagy hanyagság az, hogy télen a szegényebb lakta utcákban hetekig hagyják a hórakást, mert ha az elolvad, piszok, sár és fertőző betegségfészke lesz belőle. Éppen az ilyen utcákra kellene a legnagyobb gondot fordítani. A világítás is sok veszedelmet hoz a szemre, a vakító fehérségű ivlámpa nagyon ártalmas s az útleitek még ebben is örült versenyt fejtenek ki a járókelők egészségének rovására. A berlini tanár, mint-ha Kolozsvárt járt volna.

x Láttá-e Ön már a Rónai „Európa” kávéházában a Lefkovits-féle új billiárd asztalokat?

SZINHÁZ

Színházi napló.

Vasárnap d. u.: 7-ik ifjúsági előadás. A cigány. Vasárnap este: Huszárvér. (B. 107. páros)

© Ifjúsági előadás. A 7-ik ifjúsági előadást tartják ma délután. Színe kerül Szigligeti népszínműve „A cigány.” A darabról Pállfi Márton unitárius főgimnáziumi tanár fog értekezni.

© Elnémult harangok. Rákosi Viktor regénye, az „Elnémult harangok”, Erdély politikai, sajtószerű helyzetével foglalkozik, s most a szerző és Malonyai Dezső átdolgozásában, mint színpadi mű arat esténként a budapesti Nemzeti Színházban sikert. A regény színpadi átdolgozása nálunk kétszeres érdeklődésre számíthat. A cselekmény itt játszik Erdélyben, a darab alakjai a mi közönségünk előtt mind ismert alakok s a mi fő, a darab tendenciáját igazán csak a mi közönségünk értheti meg. Az „Elnémult harangok” előadására a szereplők: Tóvölgyi Margit, Horváth Paula, Szakács, Szentgyörgyi, Tompa, Lackó Aranka, Palotai Pirooska, Kassai, Szegő, Dezséri nagy ambícióval készülnek. Az új dráma bemutatása pénteken lesz.

Főszerkesztő: DR. ÓVARI ELEMÉR. Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN. Kiadó: „NAPLO” hírlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

Reggelig nyitva.
A Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi idény alatt naponta, éjjel után
friss korhelyleves és valódi szepesi torma virsli.
Mulató közönség találkozó helye
Heimann Sándor kávé.
Reggelig nyitva.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak.

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és badoglemezre igen olcsó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY
Kolozsvárt
Kossuth-Lajos-utca 7.

Szécsfalvi Gyártás Juliska
Balaton kávéházába Emketér, a farsangi idény alatt naponta éjjel után
friss korhelyleves, valódi szepesi torma virsli és kassai sonka kapható.
A mulató közönség találkozó helye. Reggelig nyitva

A NAPLO telefonszáma Szerkesztőség: 379.

REGÉNY.
Jgézet.
— Regény. —
Írta: Elzéar Pierre. 14
— Talán vigyázatlan voltam... Visszahívta a kereskedőt, ki még a kilincsen tartotta kezét.
— Jegyezze meg kérem, hogy egész röviden csak Rogernak hívnak és nem vagyok semmi összeköttetésben az elitélttel.
— Számíthat titoktartásomra — mondta Peyrel.
Roger látta a kereskedő arcáról, hogy ez megfogja őrizni titkát.
VII.
Rogernak kevésbé izgatott éjszaka volt. Másnap, ígéretéhez képest, ismét elment a Bourgogne tere. Peyrel úgy fogadta őt, mint régi, jó barátját, de mindamellett vigyázott, nehogy gyanut keltsen Roger gyakori látogatása. Mint az előtti nap, most is felvezette Rogert lakásába.
Épen beakartak lépni, mikor a felső emeletről lépések közeledtek. Csakhamar két alak tűnt elő, kik a lépcsőn jöttek le. Elöl jött egy ridég, szikár alak, kit Roger minden nehézség nélkül felismert, noha tiz esztendeje nem látta. Nem lehetett

több ötven évesnél, de szikár alakja máris meg görbült. Ez volt Boismarin. Jótékony ember hírében állott, de csakis hitsorsosai iránt. Tagja volt minden vallásos egyesületnek. Nem bírták megérteni az emberek, hogy nőstülhetett meg ez az ember. Valószínűleg családi körülményei bírták rá, hogy elvegye távoli rokonát, ki gazdag és beteges volt s attól félték, hogy vagyona rossz kezekbe kerül halála után. Még a papság is beleavatkozott a dologba, így Boismarin, hogy az egyház javait majdan gazdagíthassa, elvette távoli rokonát, ki néhány év múlva meghalt és egy kts leánykát hagyott férjének.
Isten adta, Isten elvette.
Boismarin egyforma megadással tūrte házasságát és most özvegyiségét. A kis leányka nem volt uts jában Boismarin Clotildot öt éven korában a Sacrécoeur zárdában helyezte el. Ez a kis szőke, rózsababa lett a zárda becéje, őt kényeztették, az ő szeretetéért ver sengtek apácák, növendékek egyaránt. Ott nőtt föl. Tizenöt éves korában társat kapott, egy unokanővérét, ki elárvult és Boismarin lett a gyámja. Ez volt Helén, két évvel idősebb nálánál. Clotild sem menekülhetett azon varázs elől, melyet Helén környezetére gyakorolt. A két leányka szívből szerette egymást, pedig egész ellentétek voltak. Héléne fúrge szeszélyes szeleburdi volt, Clotild, gyengéd álmodozó és szelid. Fiatalabb kisebb volt, mégis idősebbnek látszott, annyira meg gondolt és nyugodt volt minden mozdulata. Héléne eleinte kicsikémnek hívta később szerepet cseréltek s lassanként „kis mamám” lett belőle.
Pedig Clotild nem volt unalmas és fanyar, neki is megvoltak a vidám órái, mikor egész fiatalága csapongó jó kedvben tört ki. Clotild kétségtelenül örökölte apja gondolkozó természetét és vallásos hajlamait. Mindig azt hitték, hogy apácza lesz belőle, persze tanítónői is mindent elkövettek, hogy rábírák erre az elhatározásra. Kis szobája inkább kápolnához, mint fiatal leányszobához hasonlított, csupa ereklye és szent képek között aludt. Boismarin is biztatta őt, de folyton hangoztatta, hogy a világért sem akarja ráerőszakolni a fátvölt.
(Folyt. tjuk).

A legjobb minőségű **Tűzifát** ajánljuk **házhöz szállítva**
4 köbméter 1-ső minőségű bukfat 24 koronáért
4 köbméter 1-ső minőségű hántott fat 20 koronáért
Megrendelhető Szentegyház-utca I. szám alatt.
Tisztelettel
Mayer Sámuel és Társa
szállítási iroda és tűzfakereskedés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett
≡ vízvezeték-szerelő üzletet ≡
nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közkutak szivattyú-felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.
Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindennemű légszesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legjutányosabb árban.
≡ Egy évi jókarban tartásért: ≡
1 clozett után . 6 korona || 1 földalatti fölzáró főcsap után 8 korona
1 kagyló után . 3 korona || 1 fürdő után . . 8 korona
1 közkut után . 5 korona
A n. é. közönség becses pártfogásáért eszedezik
Szücs János,
vízvezeték-szerelő vállalkozó.

A nagyszabeni

Általános Takarékpénztár

ad jelzálogkölcsonőket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

A 4^{3/4}% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30.000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — 26 K 11 f.

B 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — 27 K 16 f.

C 5^{1/4}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.

a) 41 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f.

b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.

D 5^{3/4}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.

a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f.

b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f.

c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.

E 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.

a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f.

b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f.

c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f.

d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak föld- birtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adatnak; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsivárt dr. Dobál Ferenc ügyvéd és Kauntz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.)

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsiváron Széchenyi-tér 17. szám alatt kalapkészítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap újjalakítást, tisztítást és cilinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos árak mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását előre is kérem, bátorodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsivárt, Széchenyi-téren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb megelégedésére dolgoztam és ezt kiérdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Uj cipész-üzlet.

Széchenyi-tér 26. sz. a Benigni-féle házban a mai kor legmagasabb izlésének és minden igényeket kielégítőleg új **cipészüzletet** nyitottam. Felelősség mellett készítek úgy női, mint férfi cipőket mérték után.

A nálam készült cipőket díjtalanul javítom.

Szíves pártfogást kér

tisztelettel

Salamon Lázár

dívat cipész-mester.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrabecstült rendelőimet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kitérő minőségű fekete salon, hazai és valódi angol és skót szöveteim vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szíves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel

Izsák Mór.

Eladó házastelkek, szőlők és szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszban egy vonalban levő szántó-föld, 40 telkre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsivárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

Stolec Vincze

aranyműves

Mátyás Király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszert, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

UJ ÜZLET!

Karácsonyi és Ujévi bevásárlásait

a FRIEDMAN M.-féle

üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.

== szerezze be. ==

Zománcozott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-árak, china-ezüst különlegességek ugyszinte sok más dísz tárgy stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltenek.

Nagyhani vevők nagyobb árgengedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olesón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétnek.

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt

kényelmes

mulatóhely

legjobb minőségű borok és kőbányai sörök ugyszinte hideg büffe kapható. — Számos látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
tulajdonos.

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, balkon-, lépcső- és sírkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stílusú kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket, Butor-díszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösréz-ből vagy nickelvezve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Telefon 120.

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ◆

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszolok.

Olcsó törlesztő kölcsönök!

10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank

27 1-10

Részvénytársaságnál

KOLOZSVÁRT, Rózsá-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósítatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsivári belvárosi új vagy régiebb építkezésű, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50%-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45%-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40%-a adatik kölcsön. *Becsletési eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. Ügynökök fölöslegesek, miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál az

Hagyatóság.

Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

Olvassa és csodálja!

Teszler Károly

divatkereskedőnél Wesselényi-Miklós- (Hid)-utca 11. sz. alatti,

mai naptól fogva eladásra kerülnek: Remek tenisz flanelek 14, 16 kr. — Zefírek, kartonok, szatinok és batisztok 9 krajcártól kezdve. — Legújabb divatu barchetek 13, 19, 25, 30 kr. — Valódi francia flanelek, legdivatosabb desjsineken 25, 30, 35 kr. — Dupla széles ruhaszövetek 15 krtól kezdve. — Va ódi angol szövetek 140 centi széles 38, 45, 56, 76, 95, 1.10, 1.30 kr. — Vi-har-loden 85 centim. széles 28, kr., 120 centim. széles 43 kr. — Cibelin szövetek 120 és 140 centim. széles 60, 70, 80 kr. — Vászna, chiffonok, kész fehér-czikkek, olcsó árak mellett.

Maradékok, nagy választékban.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, czimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6-torintól feljebb, a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4-rt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangok különleges acélhangu hangversenyharmonikák, saját minták

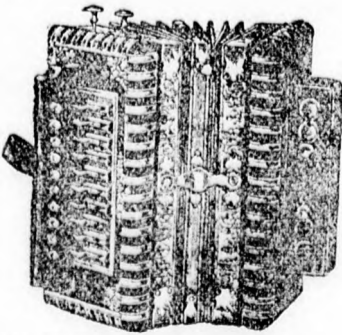
Zenekarok teljes felszerelése előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakértelemmel, pontossággal, jutányos árban eszközöltenek.

Kezesség minden egyes hangszernél

TÁROGATÓ rőzsafából, ujezűst billentyűvel és iskolával, 30-rtól feljebb.

Harmoniumok, világ-legjobb gyártmány, 65-rtől feljebb.

Kivitel nagyban és kicsinyben!

Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és hérm. küldetik.

Felhívás.

Az „Erdélyrészi általános takaré- és hitel-szövetkezet” (Kolozsvár, Ferencz József út 2.) 3 évre szóló **koronás-évtársulatot** indított meg, a melybe való belépésre a t. közönség ezennel tisztelettel felhivatik.

Az évtársulat tagjai 3 éven át hetenként 1, vagy több koronát fizetnek be betéti könyvre s a 3 év leteltével úgy a befizetett összegek, valamint 5% kamatja s az átírási és kése delmi díjakból eredő jövedelem a bank által a tagoknak készpénzben kifizetetik. Az említett jövedelemmel a betett koronák kamatja 10%-ra is felnőhet.

A tagok kölcsönt nyernek váltóra, kötelezvényre, értékpapírra és jelzálogra, mérsékelt kamat mellett.

Ha a tag kölcsönt vesz igénybe, a kölcsönt 1—2 koronájával fizetheti 3 év alatt vissza, ha pedig kölcsönt nem vesz igénybe, de bármely okból a befizetéseket beszüntetni akarja, könyvét másra átruházhatja s azt mint készpénzt bárki átveszi.

A hetenkénti koronás befizetést senki meg nem érzi s így minden tag minden nagyobb áldozat nélkül **három év alatt jól kamatozó tőkére tesz szert.**

Az évtársulatba való belépés mindenkinek melegen ajánlható.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

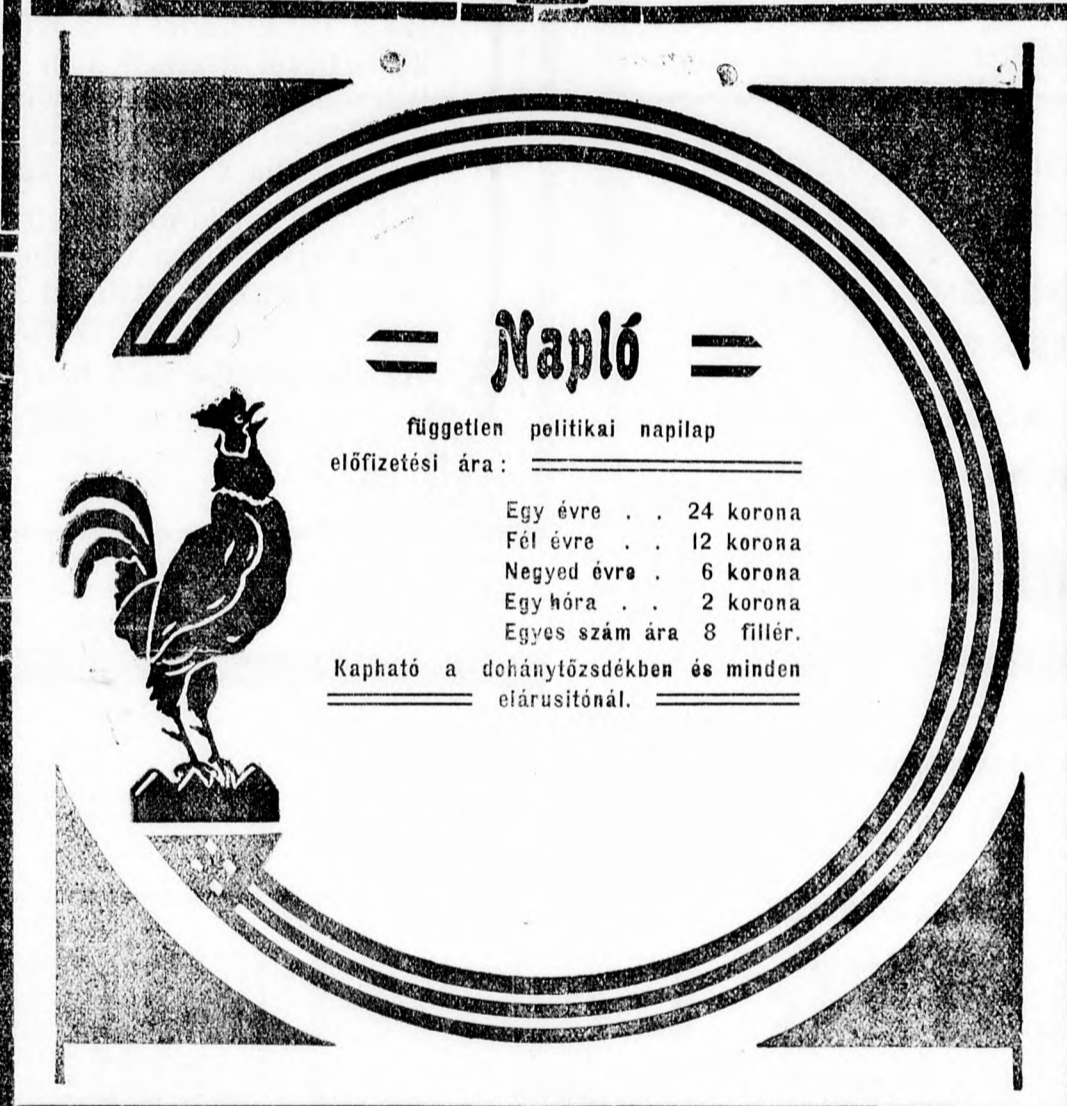
Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy hónap . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

 Kapható a dohányfőzsdékben és minden elárúsítónál.